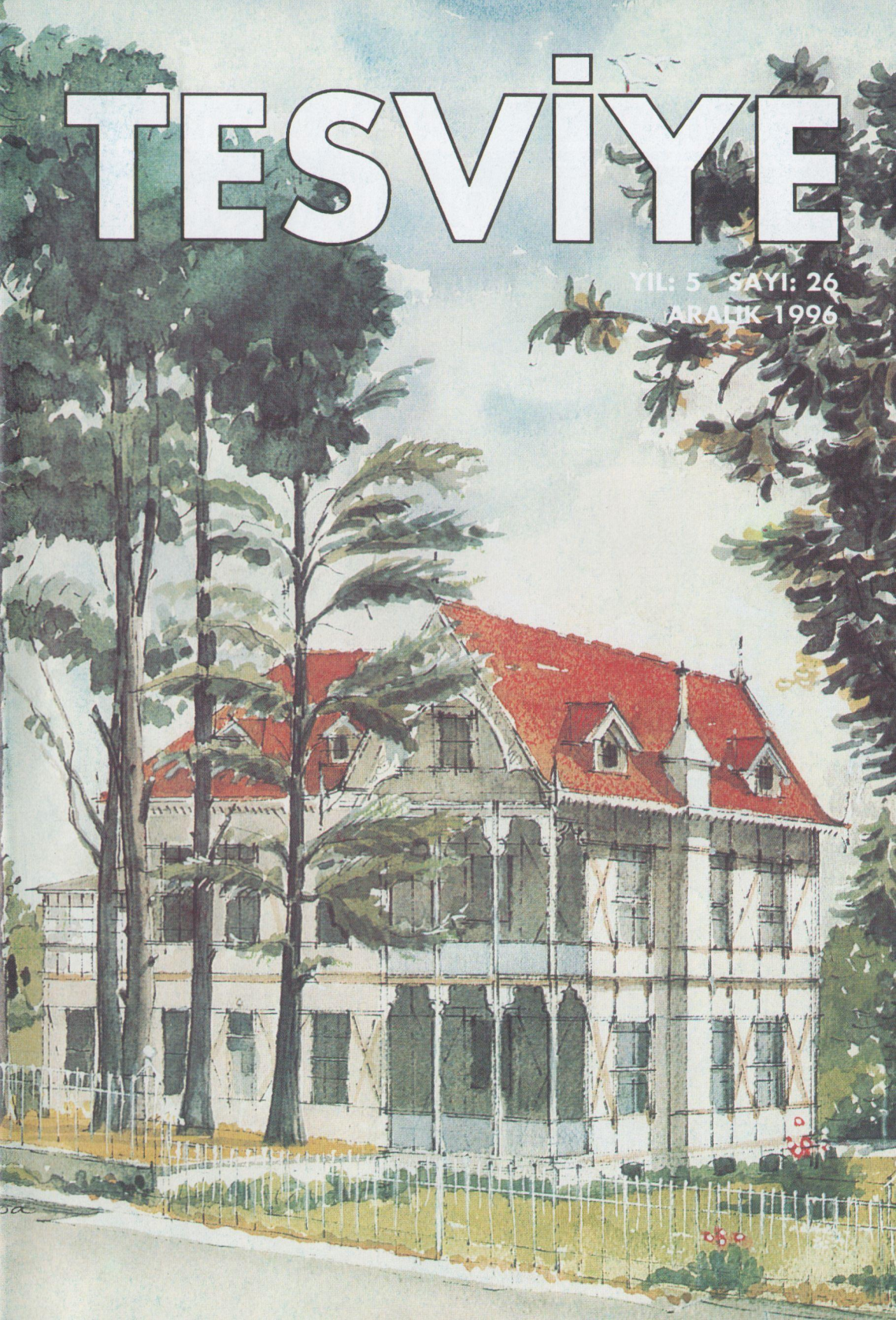

TESVİYE

YIL: 5 SAYI: 26
ARALIK 1996

Standart ve kaliteli üretim bir SORUMLULUKTUR

Uluslararası rekabetin ve globalleşmenin hız kazandığı günümüzde Türkiye'de 40.yılıni kutlayan

Oerlikon üstüne düşen görevi liderliğine yakışır bir şekilde yapmaktadır. Oerlikon bu mantık çerçevesinde Avrupa (Fransa, Belçika, Almanya, İtalya) Ortadoğu

(Komşu Arap ülkeleri) ve hatta Japonya'ya ihracaatına devam ediyor. İhracaatta devamlılık uluslararası standart ve kalite ile mümkündür. Oerlikon iç ve dış piyasaya bu güveni 70' li yıllardan beri **KALİTE SİGORTASI** uygulayarak kazanmıştır.

Müşteri mutluluğunu kendine rehber edinmiş olan Oerlikon kaliteye yönelik çalışmalarını

1989 yılında TÜV' den aldığı sertifikayla sürdürmüş ; standart ve kalite güvencesinin son aşaması olan ISO 9001 sertifikasının getirdiği uluslararası saygınlığı kazanmıştır.

Unutmayın

KALİTE VE STANDART

Güvencenizdir.

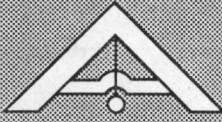

KAYNAK ELEKTRODLARI VE SANAYİ A.Ş.

Halkalı Cad. No: 99 34630 Sefaköy/İSTANBUL

Tel:(0 212) 599 30 10 (8 hat)

Faks:(0 212) 540 02 61-598 92 79

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ AYLIK DERGİSİDİR

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : **TUNÇ TİMURKAN**

Yazı İşleri Sorumlu Müdürü : **CELİL LAYIKTEZ**

NURUZİYA SOKAĞI 21, BEYOĞLU - İSTANBUL TEL.: (0 212) 249 24 51
DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜYELERE MAHSUSTUR. FİYATI : 50.000.- TL.

CİLT : 4

SAYI : 26

ARALIK 1996

İÇİNDEKİLER

2. Tesviye'den	
3. Masonluk, Maddi Çıkar Sağlamaz ama,
Manevi Faydaları Büyüktür	Tunç TİMURKAN
6. 10 Kasım 1996: Atatürk'ü Andık.....	Tesviye
11. Atatürk'te Bilimsel Düşünüş.....	Cemil UĞURLU
23. Eski Mason Dergilerinden	Suha UMUR
25. İsimlerle İlgili İtikatlar (III).....	Celil LAYIKTEZ
29. Sofra Locası (II)	Tanju KORAY
32. Basından Seçmeler.....	Serpil YILMAZ
33. Masonların Dünyasında bir Gezinti	Tesviye
38. Bulmaca	Tesviye
39. Synopsis	Tesviye

KAPAK RESMİ

BURSA ATATÜRK KÖŞKÜ.

Çelikpalas Otelinin bahçesinde bulunan ve bu 19'ncu yy. yapısı görünümündeki güzel bina, hem mimarlık, hem de tarih bakımından önemli anıtlarımızdan biridir. Çelikpalas Otelinden önce Atatürk için inşa edilmiştir ve Atatürk Bursa'ya geldiklerinde burada misafir edilmiştir.

Kurtuluş Savaşı sırasında ve sonrasında Atatürk'ün kaldığı büyüklü küçüklü bütün binalar sahiplerince ve Hazine Genel Müdürlüğüne ATA'ya armağan edilmişti. ATATÜRK bu binada 1936 yılında Bursa Noterini çağırarak Prof. Afet İNAN'ın da bulunduğu bir toplantıda bu tür 16 binanın anahtarlarını Hazine Genel Müdürlüğüne iade etmiş ve -Ben artık Halkımın kalbinde yaşayacağım.. demiştir. BURSA ATATÜRK KÖŞKÜ, öteki tarihi binalar gibi ATATÜRK MÜZESİ olarak halkımızın hizmetine sunulmuştur.

Suluboya Resim: Muh. Bülent ÇETİNOR K.

TESVİYE'DEN

Sevgili Kardeşlerim,

İlk yazımız, Bül. Üstat En Muh. Tunç Timurkan K.'in TÜĞİAD'da yapmış olduğu ve TÜĞİAD dergisinde yayımlanan konusmasıdır.

Dergimizin ana konusu 10 Kasım, Yüce Atatürk'ü anma faaliyetlerimizdir. Ankara'da Anıt Kabir, İstanbul ve İzmir'de Atatürk anıtlarına çelenk konmuş ve saygı duruşunda bulunulmuş, Merkez ve Vâdilerde paneller, dia gösterileri, sergi ve konserler düzenlenmiştir (s. 6-10). Atatürk'ün bilimsel ve matematiksel düşünce tarzını, yazmış olduğu geometri kitabını anlatan Bilim Ve Teknik Dergisinden aldığımız ilginç bir yazıyla konuyu sürdürdük (s. 11-22).

İsimlerle ilgili itikatlar bahsinde, "İsmin Harflerine Göre Fal" kısmının sizleri eğlendireceğini ümit ediyoruz.

Yeni Yüzyıl gazetesinde yayımlanan Sn. Tuğrul Türkeş'in masonluğu ile ilgili yazıyı "Basından Seçmeler" bahsimizde sizlere sunduk (s. 32).

Fransa Bül. Lna bağlı, 774 No.lu, Muh. Charité et Miséricorde Locası ile 2 No.lu Muh. Kültür Locasının Kardeş loca olmaları ve bu konuda birbirlerine berat vermeleri ile ilgili merasimin detaylarını s. 33'de okuyabileceksiniz.

Haberler bahsinde, Masonların yaptırmış oldukları Köyceğiz İlkokulunun, Ön. Bül. Üstat Can Arpaç K.in de katıldığı bir törenle, Önceki Cumhurbaşkanımız Sn. Kenan Evren tarafından açılışı haberini bulacaksınız.

16 Aralık tarihinde İNTERNET ortamına girdik. Ayrıntılar s.36'dadır. Bu projeyi olgunlaştırarak devreye sokan P. Muh. Ahmet Örs K.'e malzemeyi hazırlamakta emeği geçen İnternet Komisyonunda görevli Kardeşlerimizle Muh. Ahmet Akkan K.e teşekkür ederiz.

Yeni bir döneme giriyoruz. Aralık ayında yeni seçilen Üs. Muh.ler ve diğer görevliler localarında nöbeti devralacaklar. Tesviye Yönetim Kurulu adına, bu Kardeşlerimizi kutlar, tüm Kardeşlerimize başarılı, sağlıklı, mutlu yıllar dilerim.

Celil LAYIKTEZ

Masonluk, Maddi Çıkar Sağlamaz ama, Manevi Faydaları Büyüktür

Büyük Üstat En Muhi. TUNÇ TİMURKAN K.'in Masonluğu tanıtmayı amaçlı ile davet edildiği TÜĞİAD'da yaptığı konuşma, özetlenerek TÜĞİAD dergisinde de yayınlanmıştı. Bu konuşmayı dergide yer aldığı biçimi ile aynen yayınlıyoruz.

Masonluğu anlatmanın çok zor olduğunu ve bugüne dek hep yanlış anlaşıldığını söyleyen TİMURKAN, konuşmasına öncelikle Masonluğun ne olmadığını anlatarak başladı: "Masonluk bir hayır kurumu değildir. Öksüzleri okutmak, hastane yaptırmak gibi hayır işleri yapar ama ana gayesi bu değildir. Amaç, hayır işleri yapacak kişileri yetiştirmektir. Zaten birçok hayır kuruluşu da Masonlar tarafından kurulmuştur ama Masonlar ön planda görünmek istemezler. İkincisi, gizli bir kuruluş değildir. Biz de diğer dernekler gibi dernekler masasına bağlıyız ve toplantı yerlerimizi ve üyelerimizi dernekler masasına bildirmekle yükümlüüz. Toplantılarımız da bilinen yerlerde yapılır. Ancak kapalı bir kuruluştur ve üyeler dışında kimseyi toplantılarına almaz. Son olarak üyelerine menfaat sağlayan bir çıkar derneği değildir. Maddi çıkar sağlamaz ama, manevi faydaları büyüktür." Masonluğun kısa tarihçesini de anlatan TİMURKAN, çok eski zamanlara dayanan bir kuruluş olduğuna ancak yazılı belgelerin Ortaçağ ve sonrasında aydınlatıldığını bildirdi: "Masonların Ortaçağ'da kurdukları birliklere birçok imtiyazlar tanınmıştı. Memleket içinde serbestçe seyahat edebilme ve istedikleri yerde çalışabilme haklarına sahiptiler. "Hür" kelimesi buradan gelir. "Mason" ise duvar ustası anlamına gelmektedir. Masonluğun tarihi gelişiminde başlıca iki dönem vardır: Operatif masonluk ve spekülative masonluk. Operatif masonluk, duvarcılar harici kişilerin de masonluğa alındığı dönemdir. "Kabul edilmiş" ibaresi ise bu kabulü temsil eder. Operatif masonların çok seyahat etmesi kültürlerinin artmasına ve diğerlerinden çok daha bilgili olmalarına yol açmıştı. Bunun üzerine din alimleri ve profesörlerden talep gelmeye başladı. Sonuçta öyle bir noktaya varıldı ki duvarcılarının sayısı giderek azaldı ve bitti. Operatif masonluktan spekülative masonluğa geçiş 1717'de olmuştur ama bu başlangıç değildir. Spekülative masonluk, mason localarının yoğun fikri çalışma yaptığı dönemdir. Masonluğun Türkiye'de 200 yıllık bir geçmişi vardır. Osmanlı döneminde yabancıların kurduğu localara zamanla Türkler alınmaya başlamıştı. Bugün ise Türk masonluğu tüm dünyada çok saygın bir yere sahip."

Masonluğu genel hatlarıyla açıklayan TİMURKAN, "Masonluğun anlaşılmasındaki en büyük zorluk, anlatmak istediklerini alegori yani sembollerle ifade

etmesinden kaynaklanmaktadır. Semboller, duvarcı ustalarının kullandığı mimari ile ilgili sembollerdir. Bu zorluğun avantajı ise insanı anlamaya yönlendirmesidir. Bir mason bile bunun inceliğine seneler sonra vakıf olur. Verilmek istenen gaye insanın kendi kendini tekamülüdür. Masonluğun nuru yoktur ama fertlerin vardır. Masonlar, temelde iyiliği hedefleyen, birbirine kenetlenmiş bir gruptur. Hür masonluk ahlak konusuna çok değer verir, bilimin yayılmasına çalışır, insanları eşit kabul eder, iyilik yapmayı amaçlar, memleketin kanunlarına uymaya önem verir. Çalışmayı insanlık görevi kabul ettiği için düşünsel ve bedensel çalışmayı eşit sayar. Localarda yapılan çalışmalarda da ciddiyeti ifade etmek açısından eski zamandan kalan bir adet olarak önlük takılır."

Masonluğa kabul edilmenin başlıca koşullarından birinin Allah'a inanmak olduğunu söyleyen TİMURKAN, toplantılarında sadece politika ve din konularının tartışılmadığını belirtti. Her dine hürmet edildiğini, aralarına sadece inançlı kişileri aldıklarını ve birbirlerinin fikirlerine saygı gösterdiklerini vurguladı. "Masonlukta dinde üç temel vardır. Birincisi, Tanrı'nın yüceliğine imandır. Tanrı'nın inancına giden yola karışmaz ancak, Tanrı'ya inanmayı şart koşar. İkincisi, insanlığın kardeşliğine, üçüncüsü ise, ruhun ölümsüzlüğüne inanmaktır. Dini açıdan, bu üç inançtan başka bir beklentisi yoktur. Her din ve imandan kişi mason olabilir." Tüm bunlara rağmen geçmişte ve günümüzde masonluğun dinsizlikle itham edilmesinin sebeplerini de açıklayan TİMURKAN, "Masonluk Avrupa'da gelişirken, Papalığın dikkatini çekmiş ve kendisine rakip gördüğü için masonluğu dinsizlikle suçlamış, sonuçta da kilise masonluğu afaroz etmişti. Din konusunda ilk saldırılar spekülatif masonluğun örgütlenmesinden sonra görüldü. Özellikle katolikliği savunan ve yaimaya çalışan Cizvitler masonlukla çok uğraştı. Şimdi de aşırı dinci müslümanlarda aynı davranış görülüyor. Halbuki geçmişte, Osmanlı padişahları, din adamları, Avrupa'da papazlar masonluğu seçmişlerdi" dedi.

Masonluğun diğer hayır kuruluşlarından başlıca iki farklılığı olduğunu savunan TİMURKAN, diğer kuruluşların direkt olarak hayır konusunda çalıştıklarını, masonların ise endirekt olarak bu gayede insan yetiştirdiklerini ve de en önemlisi diğer kuruluşlar zamanla yok olurken, masonluğun çok uzun yıllardan beri devam ettiğini belirtti. Tunç TİMURKAN, bu devamlılığın sebeplerini de şöyle açıkladı: "Öncelikle masonluğun disiplinli olmasının ve üyelerin titizlikle seçilmesinin bunda büyük etkisi var. Ancak diğer kuruluşların bazılarında da olan bu özellikler onların yok olmasına engel olamadı. Masonluğun sürekliliğinde en büyük rol, "Landmark" denilen organizasyon kurallarının varlığıdır. Bu kaideler dizisi sayesinde masonluk mevcudiyetini korumuştur. Bu kurallar masonluğun felsefesini belirtmez ancak sınırlarını tespit eder. Landmarkların en önemli maddesi, bu kuralların hiçbir şekilde değiştirilemez, ekleme ve çıkarma yapılmaz oluşudur. Bugüne kadar gelinebilmesi bu disiplin sayesinde olmuştur, zira insanların en büyük zaafı herşeyi değiştirmeye çalışmalarıdır. Dünya üzerindeki hiçbir masonun bu kuralları değiştirme yetkisi yoktur. Bu nedenle, ma-

sonluk biraz tutuculukla tenkit edilmiştir. Ancak masonlar muhafazakar olmalarının yanı sıra ilericidir. Kuralların oluşumu yüzyıllar öncesine dayanır. Avrupa'da ilk localar 1100 senelerinde vardı, o zamandan beri süregelen kurallar, 1717 yılında spekülatif masonluğun başlamasıyla yazıya döküldü ve 1723 yılında kesinleşti."

Tunç TİMURKAN konuşmasında masonluğun yazılı ve yazılı olmayan bazı kurallarına da değindi: "Bir mason hiçbir locaya dahil olmasa bile gittiği her yerde bir mason olarak davranmak zorundadır. Masonluğun ülkeler arasında organik bir bağlantısı yoktur, birbirlerini tanır ama karışamazlar. Hürriyetin olmadığı ülkelerde masonluk yoktur. Kadınlar üye olamaz. Bu kuralın nedeni kimse tarafından tam olarak bilinmemekle beraber, esası duvar ustalarıyla başladığı ve onların arasında da kadın olmadığı için o zamandan kaldığı tahmin edilmektedir. Bunun yanı sıra, masonlukta kadına saygı çok büyüktür. Üyelerin çalışmalarına belli periyotlarda eşleri de davet edilir ve ortak çalışmalar yapılır. Türkiye'de masonlar 15 günde bir toplanır. Katılım mecburiyeti olmasına rağmen, mazeretiniz varsa katılmayabilirsiniz. Dileyen kişi istifa edebilir. Bir kişinin masonluğa alınabilmesi için başka bir masonun teklif etmesi gerekir. Bu teklifi yapan kişinin de belli bir süredir mason olması ve o kişiyi belli bir süredir tanıyarak olması gereklidir." Masonluğun gizli olduğuna dair bir inanç olduğunu söyleyen TİMURKAN, bunun sebeplerine de açıklık getirdi: "Masonluğun felsefesini anlatmak için günler gerekir, anlayabilmek ise seneler süren bir öğretime geçmek ile olur. Buradaki zorluk da sembollerle anlatımdan kaynaklanmaktadır. Örneğin pergel bir semboldür ve bunun üzerine saatlerce konuşup bazı felsefeler üretebilirsiniz. Bazı kişilerin Mason olduğunu söylemek istememeleri de, gizlilik söylentisine kaynak teşkil etmektedir. Zaten bir kişi kendi masonluğunu açıklayabilirken, başkasının masonluğunu açıklamaya hakkı yoktur. Gizleme ihtiyacı, genelde kişilerin konumlarından kaynaklanmaktadır. Yanlış tanınmaktan dolayı bir korkuları olabilir ve buna hürmet edilir. Sadece Türkiye'ye has olmayan bu durum, ülkelerin kültür seviyesiyle çok bağlantılıdır. Yurtdışında da mason olduğunu açıklamak istemeyen kişiler vardır. Örneğin Hıristiyan Parti mensubu bir kişi bunu saklayabilir, çünkü Papalık halâ masonluğa karşıdır. Takdir edileceği üzere, biri sizi dinsiz diye itham ederse, bunun aksini ispat etmek çok zordur."

Masonluğun dışarı açılmak değil, ancak kendini tanıtmak gibi bir sürece girdiğini belirten Tunç TİMURKAN, "Bu hareket İngiltere'de başladı. Tanıtıcı video kaset ve broşürler dağıtıldı, televizyonda konuşmalar yapıldı. Sonuç ise çok olumlu oldu. Türkiye'de ise bu durum çok yeni, hatta biraz geç kalındı bile denebilir ama telafi etmeye çalışıyoruz" dedi.

10 KASIM 1996: Atatürk'ü Andık

10 Kasım günü Yüce Atatürk'ü Ankara, İstanbul ve İzmir'de andık.

Ankara'da Anıt Kabir'de, İstanbul ve Ankara'da Atatürk anıtlarına çelenk koyup saygı duruşunda bulunulduktan sonra Vâdi Evlerinde paneller ve çeşitli faaliyetler yapıldı.

ANKARA

Derneğimizin Ankara Vâdisi Kültür Komitesi Etkinlikleri çerçevesinde, Cumhuriyet Bayramımızın 73. Yıldönümü olan, 29 Ekim'den itibaren sürdürül-mekte olan, "Yaşayan Atatürk" konusundaki etkinlikler, Büyük Atatürk'ün son-suzluğa geçişinin 58. yıldönümü olan 10 Kasım 1996 tarihinde, AND Muh. L.: 'nın koordinatörlüğünde düzenlenen "ATATÜRK" konulu panel ile sürdü-rüldü

Büyük bir, Kardeş ve Hemşire topluluğu ile, çok sayıda konuğun katılarak, yoğun ilgiyle takibettiği panel, Yüce Atatürk için yapılan saygı duruşunu tákiben İstiklâl Marşımızın hep bir ağızdan söylenmesi ile başladı. Ardından panelin açış konuşması için kürsüye gelen Bü. Üs. Kaym. Pek Muh. Tuncay KESİM K., izle-yenleri duygulandıran konuşmasının bir pasajında:

"....Her nerede, iki veya üç kişi Atatürk adına bir araya gelmişse Atatürk, on-ların arasındadır. Atatürk'ü anlamak, Atatürk'ün ilke ve devrimlerini savunmak, ancak bir parça Atatürk olmakla eş anlamlıdır...." diyerek, Atatürkçülüğün çok öz ve veciz tanımını yaptı.

Daha sonra, paneli düzenleyen AND Muh. L. Üs. Muh.'i, Muh. Belgin ER-KAN K., sunduğu takdim konuşmasını:

"Türkiye'de, Atatürk ilke ve devrimlerinin tarihsel ve yaşamsal boyutları içinde yerini almayan, hiçbir düşüncenin, hiçbir eylemin, geçerlilik kazanmaya-cağını, hâlâ, kör karanlıklara özlem duyan bâzi kafalara yerleştirmek, en büyük görevlerimizden biridir. O'nun ilke ve devrimlerine bağlı olmanın verdiği güçle, O'na, lâyük olabilmenin çabası içindeyiz...." diyerek tamamladı ve panelistleri dinleyicilere tanıttı.

Panele konuşmacı olarak;

- Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünde, Öğretim Üyesi görevini sürdüren Doç. Dr. Bige YAVUZ H.'miz,

- Hacettepe Üniversitesi Arkeoloji-Sanat Tarihi Bölümü Başkanı, Prof. Dr. Günsel RENDA,
- Muh. Burhan APAYDIN K. 'miz katıldılar.

Paneli, Muh. Fuat GÖKSEL K. 'miz yönetti.

Panelistlerden Muh. Burhan APAYDIN K. 'miz; bir Atatürkolog olarak, konuşmasında: "Atatürkün bütün hedefi, aydınlanma ve çağdaşlaşmadır. Bunu memleketimizde inşa etmek istemiştir. Nitekim O; "Bir memlekete kalkınmış nazarı ile bakılabilmesi için, bütün fertlerinin teker teker kendi çapında birer mütefekkir olması, birer düşünür olması gerekir" demişti...." sözlerinin arkasından, Atatürk'ün Türk insanının aydınlanmasında gösterdiği dirayet, sabır ve başarıyı, değişik perspektiflerden ele aldı. Aydınlanma ve hümanizm hareketlerinin tarihsel boyut içindeki gelişmelerini de baz göstererek, bilimsel öğelerle "Atatürkçü Düşünce Sistemini" dinleyicilere aktardı.

Doç. Dr. Bige YAVUZ H.'miz ise; lâik, demokratik, çağdaş Türkiye Cumhuriyetine yönelik eleştirilerden, yabancı gözlemcilerin, bu eleştiri konuları hakkındaki değerlendirmelerinden de zaman zaman belgeler göstererek söz etti. Şeriatçı kesimin ileri sürdüğü; lâikliğin dinsizlik olduğu, Cuhuriyetin ilânından sonra camilerin kapatıldığı ve ahır yapıldığı, İstiklâl Mahkemelerinin günahsız insanları astıkları yolundaki iddiaların gerçeklere dayanmadığını, kendi uzmanlık alanında yapmış bulunduğu araştırmaların sonuçlarına da dayalı bir şekilde, hiç bir şüpheye mahal bırakmaksızın çok net olarak, belge kayıtlarıyla açıkladı. Daha sonra "ikinci cumhuriyetçilerin" ileri sürdükleri; "Atatürkçülüğün altı ilkesi arasında, niçin demokrasi ilkesinin bulunmadığı" konusundaki ve "devrimler halka rağmen yapılmıştır, yukarıdan aşağıya bir harekettir, halka zorla benimsetilmiştir, bu nedenle Atatürk diktatördür" şeklindeki iddiaların, yine, çok net belge ve açıklamalarla, hiçbir geçerli nedene dayanmadığını belirtti. Sayın Bige YAVUZ, sözlerini; "...Yukarıda tek tek sıraladığım iddiaları ileri süren çevreler, Atatürk'ü ve Atatürk düşüncesini ortadan kaldırmak amacındalar... Peki, yerine nasıl bir düzen kurmak istemektedirler?.. Şeriatçıların nasıl bir düzen kurmak istediklerini hepimiz biliyoruz; Lâik devleti ortadan kaldırarak yerine, dîne dayalı bir devlet kurmak... Ama, ikinci cumhuriyetçiler bana çok karanlık görünüyorlar... Çünkü, kesinlikle nasıl bir düzen istediklerini söylemiyorlar..." diyerek tamamladı.

Prof. Dr. Günsel RENDA; konuşmasında, Atatürk'ün Kültür devrimini, kendi meslekî uzmanlık alanında ele almak suretiyle; "...Cumhuriyetin kurucularının kültür politikasında, iki önemli yönlendirici unsur vardır. Bunların birincisi; kültür ve araçları ile yaratılmış, fakat kökünü, geleneklerine dayayan bir Türk Sanatı, Türk Kültürü geliştirmek..." diyerek kültür devrimindeki odak noktasından hareketle müzelerin açılmasının, tiyatro, bale ve opera gibi sanat dallarının kültürümüze dahil edilmesinin, resim, heykel ve müzik dallarındaki devrimlerin, Atatürk tarafından nelerin öngörülerek yapıldığını ve hangi ufuk arayışlarının sonuçları olduklarını bilimsel bir ifadeyle dile getirdi.

Panelin son bölümünde panel yöneticisi **Muh. Fuat GÖKSEL K.**'mizin, kendisine has belâgat kabiliyeti, engin bilgi ve görgüsünün getirdiği tecrübe ile, paneldeki tüm konuşmaların çağrıştırdığı duygu dolu ortamda, mesleğinin kazandırdığı insan aklı, ruhu ve davranışlarının bilimsel analizi ile çıkardığı sonuçların, bugün ülkemizin içinde bulunduğu ortamda, Atatürk ve Atatürkçülük konusunda yaşanan olaylardaki yansımalarını dile getirerek yaptığı kapanış konuşmasını, tüm salon nefesini tutarak, büyük bir hayranlık ve heyecanla, zaman zaman alkışlarla sözlerini keserek dinledi. Muh. : Fuat GÖKSEL K.'miz konuşmasını; "...Herkes bâzı değerlerin savunmasını üstüne almak zorundadır. Akılcılığı savunmak zorundayız.. Ama, demokrasinin dejenere olmuş şeklini değil.. O hâlde ne yapacağız?. O hâlde bireysel çalışmalar, bireysel, açıkça konuşmalar yapmalıyız. Şu kapıdan girdiğinizde duvarda belki hâlâ duruyordur görmüşsünüzdür; "Hakikati konuşmaktan korkmuyunuz." yazıyor... Atatürk'ün en büyük özelliği o idi. O'nu sâdece içinde duyan değil, O'nu ilkelerini savunan insandır Atatürkçü.. Hayatıyla, O'nun ilkelerine bir örnek oluşturmak zorundadır. Bunu milyonlarca insan yaparsa ki, yapmalıdır. O zaman sesimiz başka türlü çıkar. Burada söylenecek çok sözler var, ama ben dilerim ki, gelecek 10 Kasım'a, daha sonraki 10 Kasım'lara ve daha sonraki 10 Kasım'lara, ulusal birlik içinde uzandığımızda, bu sözlerim bir yankı bulabilsin..." diyerek tamamladı.

Panelin sonunda AND Muh. Lo. Üs. **Muh. Belgin ERKAN K.**, tüm konuşmacılara teşekkürlerini iletti ve bugünün anısını yaşatmak üzere kendilerine birer hâtıra plâketi takdim etmek istediklerini ifade ederek, Bü. Üs. Kaym. **Pek Muh. Tuncay KESİM K.**, Pek Muh. Avarkan ATASOY K., Pek Muh. Ethem Sena Çınar K. ve Pek Muh. Baykal HAZARLI K. tarafından plâketlerin konuşmacılara verilmesi dileğinde bulundu.

Plâketlerin verilmesinden sonra, Bü. Üs. Kaym. Pek Muh. **Tuncay KESİM K.**, paneli düzenleyen AND Muh. L.'sı Üs. Muh.'ne teşekkürlerini iletti ve tüm dinleyenler AND Muh. L.'nin hazırladığı kokteylde yeniden biraraya gelerek, daha değişik bir ortam içinde, panelistlerle duygu, görüş ve değerlendirmelerini paylaştılar.

İSTANBUL:

10 Kasım günü Nur-u Ziya toplantı salonunda, 2 No.lu Kültür Muh. L.'nin organizasyonu ile bir Atatürk'ü anma paneli düzenlendi. Üs. Muh. Gürdal Çeliköz K. bize panelistleri tanıttı:

- Sn. Zafer Atay, Gazeteci, Dünya Gazetesi Dış politika yazarı Gazeteciler Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi.
- Sn. Bengül Erdamar, İst. Radyosu Genel Müdür Muavini.
- Ediz Hun K., sanatçı.

Sn. Zafer Atay 20 y.y. ın bir liderler yüz yılı olduğunu söyleyerek sözlerine başladı. Lenin, Tito, Enver Hoca, Churchill, Roosevelt, de Gaule, Nixon, Abdül-nasır hep bu yüzyıla damgalarını vuran insanlardır. Lider toplumun ilerisinde olur, hayal kurar, vizyon sahibidir. Devrimleri hep geri kalmış, cahil, yobazlığın harman savurduğu bir toplumu ilerici, lâik, uygar bir toplum haline sokma hedefine yönelik olmuş, bu konuda vizyonunu gerçekleştirebilmiştir. Bunun dışında, Atatürk hayallerini dile getirmiş, önsezi gücünü sergilemiş ender bir liderdir.

5 Şubat 1924 yılında Türkiye'de belki tam anlamıyla basın özgürlüğü yoktu, ancak basın özgürlüğünün Batı ülkelerinde henüz tartışıldığı bir dönemde, ileri-yi görerek demiştir: *"Türk basını ulusun gerçek sesine, iradesinin doğuş yeri olan Cumhuriyetin çevresinde, çelikten bir kale oluşturacaktır. Bu, düşünce ve anlayış kalesidir. Basın mensuplarından bunu istemek Cumhuriyetin hakkıdır. Bugün ulusun içtenlikle birleşmiş olması, dayanışması zorunludur. Türk halkının kurtuluşu ve mutluluğu bundadır. Cumhuriyet fikir serbestliği taraftarıdır. Samimi ve meşru olmak şartıyla her fikre hürmet ederiz. Her kanaat bizce muhteremdir."*

27 Eylül 1932'de Atatürk General McArthur'ü kabul etmiştir. General, 1951'de yayınladığı hatıratında Atatürk'ü tanıma mutluluğuna varmış olduğunu yazarak, Büyük Liderin ileri-yi nasıl gördüğüne ait sözlerini nakletmiştir: *"Yeni bir dünya savaşı yakındır. ABD bu savaşta tarafsız kalmayacaktır. İtalya başbakanı Mussolini durumunu koruyamayacak, takip ettiği politika sonunda bütün müstemleke-leri elinden gidecektir. Savaş sorası Bolşevik tehlikesi artacaktır."*

29 Ekim 1933, 10. yıl nutkunda, SSCB hakkında şunları söylüyor: *"Bugün SSCB dostumuzdur, müttefikimizdir. Fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, Avusturya-Macaristan İmparatorlukları gibi parçalanabilir, ufalanabilir. Bugün elinde sınıksız tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilir. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte o zaman, Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak, yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazır olmak lâzımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Mânevi köprüleri sağlam tutarak. Dil bir köprüdür. Tarih bir köprüdür. Köklerinize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların (Dış Türklerin) bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekir."*

Sn. Bengül Erdamar, Atatürk'ün gençlere muhtelif vesilelerle yapmış olduğu konuşmalara atıflar yaparak, tevhid-i tedrisat ve genelde öğrenimle ilgili düşüncelerini anlattı.

Sn. Ayhan Kırdar Atatürk'le ilgili şiirler okumuş, oturumun sonunda da, **Ediz Hun K.** güzel hitabetiyle Atatürk'ün neleri gerçekleştirmek istediğini ve nerede durduğumuzu anlatmış, görevlerimizi bizlere hatırlattı.

Muh. Gürdal Çeliköz K. panelistlere hatıra plaketleri vererek oturumu kapadı.

İZMİR

Faaliyet Programı:

Organizasyon: 72 Numaralı Başarı Muh. L. (Üs. Muh. Kâmuran ERDEN K.)

10 KASIM ATATÜRK'Ü ANMA PROGRAMI

1- SABAH

- 09.05 : Atatürk Anıtına Çelenk Koyma ve Saygı Duruşu
10.00 : Atatürk Resim ve Fotoğrafları Sergisi Açılışı,
9 Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuarı,
Sabancı Vakfı Kültür Merkezi.
11.00 : Ata'nın İzinde Adım Adım İzmir Gezisi,
Sabancı Vakfı Kültür Merkezi önünden otobüslerle hare-
ket ederek İzmir'de Atatürk'ün iz bıraktığı mekanları zi-
yaret.
12.30 : Atatürk Ormanını Ziyaret ve Fidan Dikme.

10 Kasım Günü kadın-erkek, genç-ihtiyar hepimiz Cumhuriyet Meydanı
ATATÜRK ANITI'na bir tek gül, bir çiçek koyalım.
ATA'NIN ÖNÜNDE SELAM DURALIM.

2- "ATATÜRK COŞKUSU" GECESİ

Yer : İzmir Devlet Opera ve Balesi Salonu (Elhamra Sineması)

Saat : 20.00

Program :

BİR DÖNEMİN ÖYKÜSÜ

L.V. Beethoven'ın Yaylı Çalgılar İçin Sonat'ı

DİA GÖSTERİSİ

Atatürk ve Cumhuriyet Dönemi'nin Dialarla Öyküsü

Hazırlayan : Dokuz Eylül Üniversitesi G.S.F. Fotoğraf Bölümü Ar.
Gör. GÖKHAN BİRİNCİ

Metin Düzenleme : Dr. Uğur AKINCI

MÜZİKTE EVRENSELLİK

Çağdaş Türk Bestelerinden Eserler.

GÜNEŞİ İÇENLERİN TÜRKÜSÜ (Dramatik Kolaj)

Yazarlar : Zafer Özer ÇETİNEL

Ayşe ÜNER

Murat YÜCEL

Ayça ABANA

Atatürk'te Bilimsel Düşünüş

Cemil UĞURLU
Dr., A.Ü. Tıp Fakültesi,
Deontoloji Anabilim Dalı

"Dünyada her şey için, maddiyat için, maneviyat için, hayat için, muvaffakiyet için en hakiki yol gösterici ilimdir, fendir. İlim ve fennin dışında kılavuz aramak dalgalıktır, bilgisizliktir, doğru yoldan sapmaktır. Yalnız ilmin ve fennin yaşadığımız her dakikadaki safhalarının gelişmesini kavramak ve ilerlemelerini zamanında izlemek şarttır. Bin, iki bin, binlerce sene evvelki ilim ve fen ve dilin çizdiği kuralları, şu kadar bin sene sonra bugün aynen uygulamaya kalkışmak, elbette ilim ve fennin içinde bulunmak değildir."

Gazi Mustafa Kemal, 1923

ATATÜRK'ün çok yönlü evrensel kişiliği, insanlığın tarihinde sürekli çağdaşlaşmanın büyük ve dinamik öncüsünü simgelemekte, evrensel düşünceleri ve uygulamaları güncelliğini sürdürmektedir.

Bu yazınızda, O'nun evrensel kişiliğinin oluşmasında, bilimsel düşünüş ve özellikle de matematikçi mantığının etkinliği belirtilmeye çalışılacaktır. İlkın, şu gerçeği açıklayalım ki, Atatürk'ün evrensel başarısını tek bir temel etkene bağlamak kesinlikle olanaksızdır. O'nda çok belirgin olan matematiksel düşünüş, özgün düşünce yapısının sadece bir yanı ama çok önemli bir yanındır. Atatürk'ün bu yeteneği yeterince değerlendirilmeden, düşünce yapısını tam olarak kavramak olanaksızdır.

Atatürk'ün Matematik Öğrenimi

Atatürk, matematiği sistemli öğrenimini, askeri okullarda gerçekleştirmiştir.

Atatürk, yaşamında, ilk olağanüstü başarısını, daha on iki yaşında, Selanik Askeri Rüştiyesi'nde öğrenci iken matematik dersinde göstermiş ve bu nedenle matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi, O'nun adına "Kemal" ismini eklemiş ve bunu okuldaki resmi künyesine yazdırmıştır. Mustafa Kemal Atatürk, bu olayla ilgili anısını şöyle anlatıyor: "... Rüştiye'de en çok matematiğe merak sardım. Az zamanda bize bu dersi veren öğretmen kadar, belki de daha fazla bilgi edindim. Derslerin üstündeki sorularla uğraşıyordum, yazılı sorular düzenliyordum. Matematik öğretmeni de yazılı olarak cevap veriyordu. Öğretmenimin ismi Mustafa idi, bir gün bana dedi ki: "Oğlum senin de ismin Mustafa benim de. Bu böyle olmayacak, arada bir fark bulunmalı. Bundan sonra adın Mustafa Kemal olsun. O zamandan beri ismim gerçekten Mustafa Kemal oldu..."

"Askeri Rüştiye'yi bitirdiğimde matematik merakım epeyce ilerlemişti. Manastır Askeri İdadisi'nde matematik pek kolay değildi. Bununla uğraşımı sürdürdüm... İdadide iken bıkmaksızın çalışıyorduk. Sınıfta, birinci, ikinci olmak için hepimizde, şiddetli bir gayret vardı. Sonunda idadiyi bitirdim. Harbiye'ye geçtim, burada da matematik merakı sürüyordu..."

Mustafa Kemal, Selanik Askeri Rüştiyesi'nde iken, matematik öğretmeni derse geldiğinde, dersleri birçok kez, O anlatmıştır.

Atatürk'ün Matematik Yayı: "Geometri"

Atatürk, askeri öğrenimi süresince matematikle sistemli ve yoğun biçimde uğraşmıştır. O'nun, 1904 yılında Harp Akademisi'ni bitirdikten sonraki yaşamında, ölümünden yaklaşık bir buçuk yıl öncesine kadar matematikle ne ölçüde uğraştığını bilmiyoruz. Fakat Atatürk'ün son yıllarına ait önemli iki olay, O'nun matematikteki üstün yeteneğini bir kez daha kanıtlamakla kalmıyor, matematiğe ilgisini sürdürdüğünü de ortaya koyuyor. Bu olayların birincisi, "Geometri" adlı temel nitelikte bir kitap yazmış olması, ikincisi, bunu, Sivas Lisesi'nde bir geometri dersinde bizzat anlatmasıdır. Kitabının yazımını, olayın yankından tanığı olan Türk Dil Kurumu Başuzmanı A. Dilaçar, şöyle anlatıyor: "Atatürk ölümünden bir buçuk yıl kadar önce", Üçüncü Türk Dil Kurultayı'ndan sonra, 1936/37 kış aylarında kendi eliyle Geometri adlı bir kitap yazmıştır."

Bu kitap, ilk kez 1937 yılında, Geometri öğretmenlerle, bu konuda kitap yazacaklara klavuz olarak Kültür Bakanlığı'na yayımlanmıştır. Dilaçar, söz konusu kitabın tümünü, Atatürk'ün tek başına yazdığını, düzenlediğini ve kitaptaki yeni matematik terimlerini (boyut, uzay, yüzey, düzey, çap, yarıçap, kesek, kesit, yay, çember, teğet, aç, taban, eğit, kırık, çekül, yatay, düşey, yöndeş, konum, üçgen, dörtgen, beşgen, köşegen, eşkenar üçgen, ikizkenar üçgen, paralelkenar, yanal, yamuk, eksi, artı, çarpı, bölü, toplam, oran, orantı, türev, alan, varsayı, gerekçe...) türettiğini açıklamaktadır.

Prof. Dr. Afet İnan, 25.01.1982 tarihli, özel bir yazısında (Sayın Prof. Dr. Afet İnan 25.01.1982 tarihli özel yazısını, kişisel başvurum üzerine yazmış olup, bu değerli belgesel yardımı nedeniyle, kendilerine teşekkürlerimi saygıyla bir kez daha ifade ediyorum. Bu yazının fotokopisi Atatürk Araştırma Merkezi'nde bulunmaktadır.) aynı konuya değinerek, Atatürk'ün "matematik terimlerinin bugün kullandığımız deyimlerini tamamen kendi buluşlarıyla saptamış olduğunu" yazıyor. Açıkça görülmektedir ki, Atatürk, "Fen ve terimleri o suretle yapılmalıdır ki manaları ancak istenilen şeyi ifade edebilsin." demekle kalmamış, Osmanlıca pek çok matematik teriminin öz Türkçe tam karşılıklarını bularak da, bunu başarıyla örneklemiştir.

Geometri kitabındaki her tanım, söz konusu kavramı, eksiksiz ve açık biçimde anlatmakta, temel ve özel nitelikleriyle belirtmektedir. Ayrıca gerekli örnekler verilmiştir. Tanınmış bilim tarihçisi Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı (D.1913), tam bir yetkiyle, 44 sayfalık bu kitabı, "küçük fakat anıtsal bir yapıt" olarak nitelendirmiştir.

Atatürk'ü bu yapıtı yazmaya zorlayan nedenleri, O'nun dil çalışmalarını yakından izlemiş olan A. Dilaçar, şöyle açıklıyor: "... Atatürk hep matematikle uğraşır. Eski geometri terimleri çok ağırdı idi. Ben bile uzun, uzun bu terimleri okuduğum halde, şimdiki karşısında güçlüğüne daha iyi anlıyorum. Pedagojide bir gerçek var. Fikir yolunun açık olması, bir ip ucunun bulunması lazımdır. Yoksa bir külçe gibi çöker. Müsellek kelimesini ele alalım. Arapça okullarımızdan kaldırılmıştır. Sülüs'ten türetilmiş bir kelime olduğunu öğrenci nasıl bilsin. Arapça yoğurucu bir dildir. Örneğin müsteşrik, şark kelimesinden gelmiş bir kelimedir. Bunun aslını bulmak Arapça bir gramer meselesidir. Okullarımızdan Arapça ve Farsça kaldırılmış olduğundan, öğrenci müselleli kitle kelime olarak karşısında görecektir. Üç aklına gelmeyecektir. Ama müselle yerine üçgen dersek, bir üç var. Gen, Atatürk'e göre genişlikten alınmıştır. Bir ipucu var. Dörtgen dörtten gelmiştir. Eşit, denk anlamına gelen eş'ten gelmiştir."

Bu açıklama, Atatürk'ün akılcı ve gerçekçi bir düşünce yapısına sahip olduğunu da belirtmektedir.

Prof. Dr. Vecihe Hatipoğlu, aynı konuda şöyle diyor: "...Atatürk matematiği iyi bildiği ve sevdiği için, terim devrimine matematikten başlamıştır."

Atatürk'ün bulduğu matematik terimlerinin hemen tümü, bugüne dek hiç değiştirilmeksizin kullanılagelmıştır. O'nun sadece birkaç terimi, sonradan biraz değişikliğe uğratılmıştır. Örneğin Fransızca hypothese'in Osmanlıca'daki karşılığı olan faraziye'nin yerine, Atatürk, varsayı terimini bulmuş, fakat sonradan bu terim varsayım'a dönüştürülmüştür. O'nun bulduğu tümeçin açısı, bütçe açısı terimlerinin yerlerini de tümler açısı, bütümler açısı terimleri almıştır. Gerçekte, çok az sayıda ve küçük ölçüde olan bu terim değişiklikleri, O'nun dilimizi sadeleştirmede bağlı kaldığı temel ilkerin doğruluğunu bir kez daha doğrulamaktadır.

Atatürk, Geometri kitabını yayımlamakla kalmamış, bir matematik öğretmeni gibi, ülkesinin eğitim sistemine bunu hemen uygulamıştır. Nitekim Atatürk, 13 Kasım 1937 tarihinde Sivas'a gitmiş ve 1919 yılında Sivas Kongresi'nin toplandığı Lise binasında bir geometri (o zamanki adıyla hendese) dersine girmiştir. Bu derste öğrencilere sorular yönelterek, eski terimlerle matematik öğreniminin zorluğunu bir kez daha saptayan Atatürk, "Bu anlaşılabilir terimlerle bilgi verilemez. Dersler Türkçe terimlerle anlatılmalıdır." diyerek kesin yargısını açıkladıktan sonra, dersi kendi buluşu olan Türkçe terimlerle ve çizimleriyle anlatmış, bu arada Pisagor teoremini de çözümlenmiştir. Aynı zamanda O, beraberindeki Kültür Bakanı Saffet Arıkan'a, okul kitaplarının Türkçe terimlerle kısa sürede yeniden yazılmasını buyurmuş ve birkaç ay içinde yeni kitaplar okullara ulaştırılmıştır.

"Matematikçi Kemal"

Atatürk'ün biyografisini yazanların, düşünce yapısını inceleyenlerin, evrensel başarısını yorumlayanların kimisi, O'nun matematikteki üstün yeteneği üzerinde durmuşlardır. Hans Froemgen, O'nu, "Matematikçi Kemal" diye nitelendirmiştir. René Marchand, O'ndan söz ederken, "matematik kesinlikte olan kafası" nitelemesinde bulunuyordu.

Edouard Herriot, O'nun başarısında hesap adamı oluşunun etkisini şöyle belirtmiştir: "Türk ulusu hızla Batıya yönelmiştir. Mucize diyeceksiniz. Hayır, isteyerek, hesaplanarak yapılmış, sağduyu ve ulus sevgisinden güç alan bir eser."

Noelle Roger de aynı başarı etkeni üzerinde durmuştur: "Başarılarının gizi şuradadır: Giriştiği her atılımı önceden uzun uzun, hiçbir rastlantıya yer bırakmadan, en ufak ayrıntılarına dek hesaplayarak, işleyip olgunlaştırır. Günü geldi mi tasarlamış olduğu şeyi açıklar; bunun başarıya ulaşacağına kesinlikle güveni vardır artık".

Prof. Dr. Ziya Bursalıoğlu, O'nun "değişik çözümleri bir matematikçi mantığı ile değerlendirmesini" dehasının nitelikleri arasında saymıştır. Bir başka yazar, O, "düşüncelemini mantıksal kurallara göre uygulaması bakımından matematiği iyi biliyordu" diyor.

Prof. Dr. Afet İnan, bir yazısında şunları yazıyor: "...Atatürk, kendi yetiştiği devrin müspet ilimlerini mesleki uzmanlığı bakımından bellediği vakit, berrak ve müspet bir görüşe sahip olabileceğini ve herhangi bir meseleyi matematiksel bir kesinlikle çözümlenmeyi hedef tuttuğunu söylerdi."

Afet İnan, yukarıda anılan, 25.01.1982 tarihli özel yazısında şöyle diyor: "Bilindiği gibi ilim konusu iki büyük bölümde işlenir ve bunlardan faydalanılır; Müspet İlimler, Sos-

yal İlimler... Atatürk gerek öğrencilik devirlerinde, gerekse ömrü boyunca bu her iki ilimden çok faydalanmıştır... Asıl müspet ilimlerin başında gelen matematik bilgisi, Atatürk için başlıca bir konudur. Çünkü matematik insan topluluklarına müspet yol gösteren ve uygulamasında yarar sağlayan müspet bir ilim dalıdır. İşte Atatürk bu ilme çok değer verdiği için hem nazari kısımları çok iyi bellemiş hem de bunların uygulamasına her bakımdan önem vermiştir. Hatta matematik terimlerinin bugün kullandığımız deyimlerini tamamen kendi buluşlarıyla saptamıştır... Atatürk bu konuda konuşurken özellikle söylediklerinden şunları anımsıyorum: Ben öğrenim devrimde matematik konusuna çok önem vermişimdir ve bundan hayatımın çeşitli safhalarında yararlanmış olduğumu söyleyebilirim. Onun için herkes matematik bilgisinin çok gerekli olduğuna inanmalıdır."

Atatürk'ün Düşünce Yapısı

İçinde yaşadığı toplumun tüm yaşamında ulusal ve evrensel boyutlarda bir dizi değişiklikleri gerçekleştiren Atatürk gibi bir devlet kurucusu ve toplum reformcusunun düşünce yapısının tam anlamıyla akılcı (rasyonalist), gerçekçi (pozitivist) ve faydacı (pargmatist) olması çok doğaldır. Çünkü bu düşünsel nitelikler, böylesine kapsamlı bir başarı için vazgeçilmez (sine qua non) niteliklerdir. Atatürk'ün düşünce yapısını ve Atatürkçülük denilen "çağdaşlaşma modelini" doğru yorumlayan, O'nun bu temel niteliklerini belirtmişlerdir.

Falih Rifki Atay, bu konuda şunu vurguluyor: "Zekâ, akıl ve müspet ilim. O'nun saygısı yalnız bunlara olmuştur."

Prof. Dr. Suat Sinanoğlu, "Zihin yapısına ilişmeden, hiçbir toplumda hiçbir önemli yenilik beklenemez. Atatürk bu hakikati biliyordu. Onun için devriminin insan aklına güvenen yeni bir toplum yaratmayı amaçladığını kesinlikle ileri sürebiliriz." diyor.

Prof. Dr. Utkan Kocatürk, "... Atatürkçülük, her türlü dogmatik unsurdan sıyrılmış akılcı bir dünya görüşüdür." diyor.

Prof. Dr. H. Eroğlu, "Atatürkçülük, akılcılığa, müspet ilim kavramına dayanır." diyor.

Prof. Dr. İsmet Giritli, "Kemalist dünya görüşünün akılcılık ve bilimcilik niteliği"ni belirtiyor.

Prof. Dr. Ahmet Mumcu, şu önemli yorumu yapıyor: "Akılcılığı ve bunun sonucu olan bilimciliği, Atatürk'ün sistemli bir biçimde Batı felsefesini araştırıp inceleyerek tanıdığını iddia etmek mümkün değildir. Osmanlı devletinde hemen hiç bilinmeyen bu akımları, Atatürk ne zaman ve nasıl öğrenecekti? O'nun akılcılığı dehasının özelliklerinden gelmektedir. Akılcılığı kendi kendine düşünüp çıkarmış ve Türkiye'de her işin akla ve bilime dayanması ile yapılması gerektiğini açıkça ortaya koymuştur. Bu bakımdan memleketimizde rasyonel (akılcı) düşünceyi getiren ve bunu uygulayan kimse Atatürk olmuştur... O'nun devrimciliği, akılcılık ilkesinin topluma uygulanmasıdır."

Atatürk'ün düşünce yapısını etkileyen kitaplar arasında daha çok Batı'nın akılcı pozitivist düşünürlerinin kimi yapıtları da bulunmaktadır. Atatürk, örneğin August Comte'un bazı kitaplarını okumuştur. O'nun pozitivist yanı, kimi yazarların doğru olarak belirttikleri gibi, yaşamdan kaynaklanan bir düşünce doğrultusunu kavramasından ileri gelir; çünkü O, Auguste Comte'u izleyen bir kuramcı değildi.

Burada şunu da not edelim ki, Atatürk'ün buyruğu üzerine, "Kant ve Felsefesi" adlı bir Türkçe kitap (1923 yılında) ile Descartes'ın ünlü yapıtı "Discours sur la Methode"un Türkçe çevirisi (1928 yılında) Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayımlanmıştır.

Atatürk'ün matematikteki başarısı, akılcılığın kaynaklanmaktadır. O'nda akılcı ve matematiksel düşünüş birbirini ve aynı zamanda olgucu düşünce yapısını geliştirmiş, bunların doğal bir sonucu olarak da bilimcilik egemen bir görüş niteliği kazanmıştır.

Atatürk, yükümlendiği ulusal görevinin gereği olarak, önceden gerekli bilgiyi kazanmaya önem vermiş ve bunu bir kuramcı olarak değil fakat olgucu ve pragmatist düşünce yapısının bilinçli seçimleriyle gerçekleştirmiştir. Sosyoloji açısından Atatürk'ü yorumlayan bir yayında, "Atatürk öğrendiği düşünceleri, benimsemeden önce kendi bilgi süzgecinden geçirme disiplini içinde, yaşam deneyiminden aldıklarıyla birleştirebilen bir önderdir." denilmektedir. Nitekim Atatürk, 01.12.1921 tarihinde Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu "...meşrutî kuramı bulan en eski filozofların bu kuramları ileri sürmek için çalıştıkları esasları inceledim."

Atatürk, Voltaire'i, J. J. Rousseau'yu, Montesquieu'yu ve Ansiklopedistleri okumuş, Fransız devrimini, Mirabeau ve Robespier'in düşüncelerini öğrenmiştir.

Atatürk'ün düşünce yapısının ve dolayısıyla Atatürkçülüğün temel öğelerinden biri de gerçekçiliktir. O, 1927 yılında diyordu ki: "Biz, ilhamlarımızı, gökten ve gâipten değil, doğrudan doğruya hayattan almış bulunuyoruz. Bizim yolumuzu çizen yaşadığımız yurt, bağrından çıktığımız Türk milleti ve bir de milletler tarihinin binbir facia ve ıstırap kaydeden yapıklarından çıkardığımız neticelerdir."

Mustafa Kemal Atatürk'te akılcılık çok belirgin temel bir düşünsel niteliktir. O, doğanın gizini çözecek yaşamsal biricik etken olarak insan zekâsını ve aklını kabul etmiş ve bu kesin düşüncesini vurgulamıştır.

Mustafa Kemal, 1923 yılında şöyle diyordu: "Allah dünya üzerinde yarattığı bu kadar nimetleri, bu kadar güzellikleri, insanlar istifade etsin, varlık içinde yaşasın diye yaratmıştır ve azami derecede faydalanabilmek için de, bütün yaratıklardan esirgediği zekâyı, akli insanlara vermiştir."

O, 5 Ocak 1925 tarihinde, "Bizim akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmek şiarımızdır (belirgin niteliğimizdir)" diyordu.

Mustafa Kemal akılcılığın evrensel değerini şöyle vurguluyordu: "Bu dünyada her şey insan kafasından çıkar... Bir insan başının ifade edemeyeceği hiçbir şeyi tasavvur edemiyorum... Her şeyin kaynağı insan zekâsıdır... Akıl ve mantığın halledemeyeceği mesele yoktur. Tabiatın bugün için sırlarla dolu sinesine gireceği muhakkak görülen insan zekâsı, beklenen hakikatleri ortaya koyacaktır..."

Atatürk, Batı'dan akılcılığı ve bilimciliği bilinçle öğrenmekle kalmamış, bunları kendi toplumunda ilk tanıtan ve uygulayan adam da olmuştur. Böyle bir öncü insanın, Türkiye Cumhuriyeti'nin de kurucusu olması akılcılığı ve bilimciliği devletin temel felsefesi olması zorunluluğunu doğurmuştur. Prof. Dr. Ahmet Mumcu'nun özellikle belirttiği gibi, "akılcılık ve bunun sonucu olan bilimcilik ile ulusal egemenlik ve bunun sonucu olan cumhuriyetçilik Osmanlı Devletinde hemen hiç bilinmeyen akımlar olup, binlerce yıllık tarihi olan Türk ulusuna ilk kez Atatürk ile girmiş ve yerleşmiştir."

Atatürk'e misyonunu yükümlendiren temel etken nedir? Bu, O'nun engin insan sevgisinden, hümanist seçkin kişiliğinden kaynaklanmaktadır. Gerçekten O'nun evrensel

mesajı, insana ve insanlığa, ulusu aracılığıyla görkemli bir hizmeti gerçekleştirmesinde anlamlaşır. Atatürk, "İnsan, insanlık için yaşmalıdır" ve "biz kimsenin düşmanı değiliz! yalnız insanlığın düşmanı olanların düşmanıyız." derken engin hümanizmasını bir kez daha açıklamıştır. O, bunu sadece söylemekle kalmamış, tüm davranış ve eylemleriyle çok tutarlı biçimde gerçekleştirmiştir. Tarihçi Herbert Melzig, 1941 yılında şöyle diyordu: "Dünya tarihini araştırarak olursak, özü ile işi birbirine O'nunki kadar uygun hiçbir devlet adamı bulamayız."

Gerçekte akılcı ve dolayısıyla bilimci düşünce, gelişmesini hümanist bir ortam içinde sürdürebilir. Prof. Dr. Suat Sinanoğlu, bu konuda şunları yazıyor: "Bilim ancak çok uygun bir biçimde eğitim görmüş zihinlerde yerleşir; bilim zihniyeti ise ödün vermeyecek bir akılcılık ister, özlü bir hümanist temele dayanır. İşte bu gerçek, bu konuda bunca eser yazılmış olmasına rağmen, Batıda bile gerektiği kadar yer etmiş değildir; batılı olmayan evren ise, bilimle hümanist zihniyet arasındaki ilişki şöyle dursun, teknikle bilim arasındaki bağlantıyı bile güç kavrar görünmektedir."

Hümanizmadan soyutlanmış akılcılık ve bilimciliğin, gelecekte karşılaşacağı ve yaşamsal açıdan en tehlikeli sorun, uğraşı alanını ve konusunu giderek sadece yetkenin (siyasi otoritenin) buyruğu ya da şovenizmin isteği doğrultusunda sınırlayıp, tüm insanlığın yararına değil de, salt yetkenin gücüne hizmet etmesidir. Akılcılık ve dolayısıyla bilimcilik, hümanizma ile bütünseldir. 17 ve 18. yüzyılda akılcılık ve bilimciliği kabullenen Batı'nın yirminci yüzyılın ilk yarısında iki kez dünyayı saran savaş tufanları içinde yıllarca kalmasında, gerçekte hümanizmadan yoksunluğunun etkisi büyük olmuştur.

O'nun düşünce yapısı, davranış ve eylemi bir bütün olarak incelendiğinde, akılcı ve bilimci temel niteliklerinin yanı sıra insanı (hümanist) ve faydacı (pragmatist) nitelikleri de belirgin biçimde taşıdığı görülmektedir. Örneğin Atatürk: "Ben, muharebelerde dahi düşmanın üzerinde bir kin duymam; yalnız askerlik kaidelerinin tatbikini düşünürüm." demiş ve gerçekten de böyle davranmıştır. Bundan dolayı, O'nun bu yalın cümlesi, hümanist, rasyonal, pozitivist ve pragmatist niteliklerini tümüyle belirtmektedir.

Atatürk'te Bilimcilik

Bilimcilik, Atatürk'te düşünce sisteminin temel öğelerinden biridir. Bu olgu, Atatürk'te çok doğaldır. Çünkü O, insan aklını, yaşamda insanın en büyük gücü olarak kabul etmektedir. O'na göre bilim, temelde insan aklının evrensel bir ürünü olup, A. Sayılı'nın tanımıyla "İlim dikkatli ve sistemli gözlemlere bağlı ve sadık kalarak bilgiyi rasyonelleştirme amacını güden bir faaliyettir." O, bilime özellikle fen bilimlerine verdiği büyük önemi hep tutarlı biçimde vurgulamıştır. O'nun aşağıdaki düşünceleri, bunun örneklerinden bir bölümünü oluşturur.

Mustafa Kemal Paşa, muzaffe: Başkumandan olarak, 27 Ekim 1922 tarihinde öğretmenlere şunları söylüyordu: "Yurdumuzun en bakımlı, en şirin, en güzel yerlerini üç buçuk yıl kirli ayaklarıyla çiğneyen düşmanı dize getiren başarının sırrı nerededir biliyor musunuz? Orduların yönetilmesinde, ilim ve fen ilkelerini önder edinmemizdedir... Milletimizi yetiştirmek için kaynak olan okullarımızın ve üniversitelerimizin kuruluşunda da; yine bu yolu tutacağız. Evet, milletimizin siyasi, sosyal hayatında milletimizin fikri eğitiminde önderimiz ilim ve fen olacaktır... Bugün eriştiğimiz nokta gerçek kurtuluş noktası değildir... Kurtuluş cemiyetteki hastalığı ortaya çıkarmak ve iyileştirmekle elde edilir.

Hastalığın iyileştirilmesi, ilim ve fennin gösterdiği yolda olursa, hasta kurtulur. Yoksa hastalık müzminleşir ve tedavisi imkânsız hale gelabilir. Fikirler manasız ve mantıksız saf-satalarla dolu olursa, o fikirler hastadır. Aynı şekilde içtimai hayat akıl ve mantıktan uzak, zararlı birtakım inanış ve geleneklerle dolu ise, cemiyet felce uğrar... Memleketi, milleti kurtarmak isteyenler için- fazilet, iyi niyet, fedakârlık, elbette son derece gerekli vasıflardır. Fakat bir toplumdaki hastalığı görmek, onu tedavi etmek, toplumu içinde bulunduğu yüzyılın gereklerine göre ilerletebilmek için bu vasıflar yetmez; bu vasıfların yanında ilim ve fen lazımdır... Memleketimizi bir çember içine alıp, cihan ile ilgisiz yaşayamayız... Tam tersine, ilerlemiş medeni bir millet olarak, medeniyet alanı içinde yaşayacağız. Bu yaşam ancak ilim ve fen ile olur. İlim ve fen nerede ise oradan alacağız ve milletin her ferдинin kafasına koyacağız. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur..."

Atatürk, yukarıdaki metinde görüldüğü gibi, "ilim ve fen" terimlerini çoğu kez birlikte kullanmıştır. Fen terimi, kimi sözlüklerde biri teknik, öteki deneysel, uygulamalı temel bilimler olmak üzere iki farklı anlamda kullanılmaktadır. Aydın Sayılı, bu konuda ez-cümle şöyle diyor: "Bilindiği üzere, ilim sözcüğünün anlamı, anlam kapsamı gayet geniştir. Fen ise temel bilimler; matematik, astronomi, fizik, kimya ve tabii bilimler anlamına gelir. Demek ki kılavuzluğunda yürünmesini Atatürk'ün öğütlediği bilim şumullü ve geniş içerikli bir bilimdir. Fakat bilimler arasında temel bilimler özellikle vurgulanmaktadır."

Mustafa Kemal Paşa, Büyük Zafer'den birkaç ay sonra Türk ulusuna şunları söylüyordu: "... Bundan sonra pek mühim zaferlere kavuşacağız. Fakat bu zaferler süngü zaferleri değil, iktisat, ilim ve irfan zaferleri olacaktır. Ordumuzun şimdiye kadar elde ettiği zaferler, memleketimizi gerçek kurtuluşa kavuşturmuş sayılmaz. Bu zaferler ancak gelecekteki zaferlerimiz için kıymetli bir zemin hazırlamıştır. Askeri zaferlerimizle mağrur olmayalım. Yeni ilim ve iktisat zaferlerine hazırlanalım."

O, 1931 yılında şöyle diyordu: "Her işin esas hedefine kısa ve kestirme yoldan varmak şayanı arzu olmakla beraber, yolun makul, mantıki ve bilhassa ilmi olması şarttır."

Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet'in onuncu yıl dönümünde şöyle diyordu: "... Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet ilimdir."

Atatürk, Dr. Reşat Galip tarafından kendisine yöneltilen "Sizin bırakacağınız ideoloji nedir?" sorusuna şu açık ve kesin karşılığı vermiştir: "Ben, manevi miras olarak hiç bir nass-ı katı, hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış düstur bırakmıyorum. Benim manevi mirasım ilim ve akıldır. Benden sonrakiler bizim aşmak zorunda olduğumuz çetin ve köklü müşkülât önünde, belki gayelere tam eremediğimiz, fakat asla taviz vermediğimizi akıl ve ilmi rehber edindiğimizi tasdik edeceklerdir. Zaman süratle dönüyor. Milletlerin, cemiyetlerin, fertlerin saadet ve bedbahtlık telakkileri değişiyor. Böyle bir dünyada, asla değişmeyecek hükümler getirdiğini iddia etmek, aklın ve ilmin inkişafını inkâr etmek olur. Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevi mirasçılarım olurlar."

Atatürk'te Bilimsel Düşünüş

Atatürk'ün akıl ve bilimi, kendi yaşamında ve kurduğu devletin yaşamında temel kılavuz olarak kabul ettiği, kendi ifadelerinden yukarıda açıklanmış bulunmaktadır.

Atatürk'ün düşünce yapısı, bilimin temel yöntem ve ilkelerine yetkin bir uyumu açık biçimde yansıtmaktadır. Bu olgu, O'nun bilim yanlısı olmasının ötesinde, gerçekten bilimsel düşündüğünü belirlemektedir. Atatürk'ün düşünce yapısını inceleyen kimi yazarlar bu konu üzerinde özellikle durmuştur. Prof. Dr. Özer Ozankaya, "Atatürk ve Bilimsel Yönteme Uygunluk" adlı yayınında şunları yazıyor: "...Bilimi bütün insanlığın saygın tutmasının dayanağı, güvenilir ve geçerli yöntem ilkelerine sahip oluşudur. Bu ilkeleri özetle belirterek Atatürk'ün düşünce yapısının güçlü temellerini gösterebiliriz: Nesnellik İlkesi ve Atatürk.

Bilimin temel bir yöntem ilkesi "olan"ı gözlemlemek, bizim gözlemlerimize ya da çıkarlarımıza ters de düşse "olan"a doğrulukla bağlı kalmaktadır, "olan"ı saklamaktır, bozmamaktır. Atatürk, özellikle toplum bilimlerinin temelini oluşturan, kendisinin de çok geniş incelemelerde bulunduğu tarih alanıyla ilişkisini kurarak nesnellik ilkesine çok özlü bir tanım getirmiştir: 'Tarih yazmak tarih yapmak kadar önemlidir. Yazan yapana doğrulukla bağlı kalmazsa değişmeyen gerçek, insanlığı şaşkırtacak bin nitelik alır. Doğayı ve gerçeği tanıyıp bilenler elinden geldiğince üyesi bulunduğu ulusu aydınlatmayı ... en büyük insanlık görevi bilmelidirler.'

Somutluk İlkesi

Olaylar, ortaya çıktıkları yerin ve zamanın özellikleri içinde biçimlendikleri için, yalnızca onlara ilişkin kuramsal genellemelerle yetinilemeyeceği; onları aynı türe giren başka olgulardan benzersiz kılan ve özgünlükleriyle de kavramak gerektiği büyük önem taşır... Bu, o konuda varılmış kuramsal genellemelerle yetinilmemesi gereğini ortaya koyar... Atatürk bütün girişimlerinde karşılaştığı sorunları hem genel nitelikleriyle, hem özgün yönleriyle inceden inceye tanımaya büyük önem vermiştir. Atatürk hiç bir durumu 'talih' ile açıklamayı kabul etmez. Talih'i kabul etmemesi, somut gerçeğin bilgisini yeterince elde etmek' gereğine verdiği büyük önemle açıklanabilir. O, şöyle diyor: "Talih'in temeli, uygulama olanağı bulunan konularda düşünüp taşındıktan sonra işe başlamaktır... Akla uygun şeyleri izlemek gerekir..."

...Atatürk somut gerçeği özgünlükleriyle tanımanın vazgeçilmezliğini vurgulamakla birlikte, kuramsal bilginin gereksizliği gibi bir anlayışta da değildir... Atatürk, esas olarak yaşamın kitapları izlemediğini, kitapların yaşamı izlemek durumunda olduğunu biliyor ve belirtiyordu.

Bilmediğini Varsaymak İlkesi

Atatürk, bilimsel yöntemin bir başka geçerlilik ilkesi olan, 'Bilgisini bir an için bilmiyor varsayıp, yeniden doğrulamasını yapma gereğini özenle gösteren bir düşünce yapısına sahiptir... 'Bilmediğini varsaymak' ilkesi, insanı sürekli soru sormaya, araştırmacı olmaya yöneltir.

Kavramlaştırma Gereği İlkesi

Bilimsel düşüncenin bir geçerlilik ölçütü de başvurduğu kavramları açık ve yeterli biçimde tanımlayabilmesidir. Çünkü her açıklayıcı sistemde kullanılan tüm sözcükler- kavram olarak belirlenen az sayıdaki sözcüklerin ekseninde gerçek (o sistemde kastedilen) anlamlarına kavuşmaktadırlar. Bu nedenle her açıklayıcı düşünce sistemi, kavramlarını herkesin aynı biçimde anlayabileceği bir açıklık ve kesinlikle tanımlamalıdır... Atatürk'ün düşüncesine uyumlu bir dünya görüşü bütünlüğü kazandıran bir özelliği de, kavramlarını böyle doyurucu tanımlara kavuşturabilmiş olmasıdır. Burada şunu da

belirtelim ki, Atatürk'ün doğa gerçeğini yorumlayışı, doğa bilimlerinin bir temel ilkesine tam anlamıyla uygundur. Bilindiği gibi, bilimsel düşüncenin evriminde doğa olaylarının doğal nedenlerle açıklanması önemli bir aşamayı oluşturmuştur.

Atatürk'ün örnekleri aşağıda yazılı kimi düşünceleri, doğa olaylarını doğal nedenlerle ve doğa yasalarıyla açıkladığı içindir ki, O'nun gerçekten bilimsel düşünüşe çok yakın olduğunu kanıtlamaktadır.

Atatürk, yaşamı ve ölümü doğa dışı etkenlere bağlamamıştır. O'nun değişik tarihlerde ifade ettiği aşağıdaki düşünceleri bunun örnekleridir.

"Ölüm, tabiatın en tabii kanunudur. (1923)" "Hayat, herhangi bir tabiat harici etkenin müdahalesi olmaksızın dünya üzerinde tabii ve zaruri bir kimya ve fizik seyri neticesidir. (1930)" "Hürriyet, insanın, düşündüğünü ve dilediğini mutlak olarak yapabilmesidir. Bu tarif hürriyet kelimesinin en geniş manasıdır. İnsanlar bu manada hürriyete, hiçbir zaman sahip olamamışlardır ve olamazlar. Çünkü malumdur ki insan, tabiatın mahlukudur. Tabiatın kendisi dahi mutlak hür değildir; kainatın kanunlarına tabidir. Bu sebeple, insan ilk önce, tabiat içinde, tabiatın kanunlarına, şartlarına, sebeplerine, amillerine bağlıdır. Mesele dünyaya gelmek veya gelmemek insan elinde olmamıştır ve değildir. İnsan dünyaya geldikten sonra da, daha ilk anda, tabiatın ve birçok mahlukların zebunudur. Himaye edilmeye, beslenmeye, bakılmaya, büyütülmeye muhtaçtır. (1930)"

Atatürk'ün düşünce yapısının bilimsel yöneme uygunluğu, özellikle matematik alanında belirgindir.

Atatürk'te Matematiksel Düşünüş

Atatürk çok farklı konular üzerinde düşünmüş olmakla birlikte düşüncelerinin ortak bir ifade özelliği, matematikle donatılmış bir mantığın egemenliğini çoğu kez, belirgin biçimde yansıtmaktadır. O'nun aşağıdaki düşünceleri bunun açık örnekleridir.

"En büyük askerlik budur: Muhtelif ihtimalleri çok iyi hesap etmeli; en yi görüneni süratle tatbik etmeli... Askeri plan arzuya göre değil, hesaba dayanarak tanzim olunmalıdır... Muharebede kuvvetten ziyade, kuvveti amaca uygun yönetmek mühimdir."

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, 23 Ağustos 1921 tarihinde, vatan savunmasında yeni bir strateji ilkesini, bir geometri kuramı gibi açıklıyordu: "Müdafaa hattı yoktur; müdafaa sathı vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz."

Mustafa Kemal Paşa, 22 Şubat 1924 tarihinde düzenlenen Harp Oyunları'nda komutanlara şunları söylüyordu: "...Benim için ordumuzun kıymetini ifadede ölçü şudur: Türk ordusunun bir birliği, eşitini muhakkak mağlup eder; iki mislini durdurur ve tesbit eder. Şimdilik bundan fazlasını istemiyorum. Çünkü fazlasını milletimizin yaradılıştan sahip olduğu cengaverlik zaten temin etmektedir. Fakat bu kıymeti muhafaza etmek lazımdır. Bunu askeri bir esas, bir kaide olarak göz önünde tutmalıdır..."

Mustafa Kemal Paşa, Kazım Karabekir Paşa'ya gönderdiği 22.09.1922 tarihli şifrede, İstanbul ve Boğazlar üzerine hareket ile ilgili olarak şöyle diyordu: "Pek kuvvetli olmamıza rağmen siyasette de pek hesaplı ve mutedil bulunuyoruz. Her halde meseleyi siyasetle hal etmeyi tercih etmekteyiz."

Burada O'nun matematikçi, gerçekçi ve hümanist düşünce yapısı belirgindir.

O, Büyük Zafer'den sonra, 26.09.1922 tarihinde, Chicago Tribune gazetesi için verdiği demeçte: "Muzafferiyetimiz bizim taleplerimizi değiştirmemiştir. Evvelce istediğimiz şeylerden ne daha ziyade, ne daha az talep ediyoruz.. Bir intikam ve mukabele-i bilmişil fikrinde değiliz. Buraya eski hesapları araştırmaya gelmedik, bizim için mazi bitmiştir." diyordu.

Bu düşünceler, gerçekleştirdikleri ve gerçekleştireceklerini çok iyi hesaplamış, gerçekçi ve hümanist bir insanın düşünce yapısını yansıtıyor.

Mustafa Kemal Paşa, 23 Temmuz 1919 tarihinde şöyle diyordu: "Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür." Bu özdeyiş, geometri kavramını bilen çağdaş bir insanın düşüncesi-
dir.

O, gözettiği bir davranış ilkesini 23 Temmuz 1919'da şöyle açıklamıştır: "Zamanında hiçbir şeyi kaçırmamak ve zamansız hiçbir şeye uzaktan, yakından tevessül etmemek dikkatimizi teşkil etmelidir." Atatürk, toplumsal bir olguyu açıklarken, söz konusu olabilecek tüm olasılıkları dikkate alarak, sorunu temelde sanki matematiksel bir irdelemeden geçirmiştir. Aşağıda yazılı düşünceleri bunun örnekleridir.

Mustafa Kemal Paşa, 18 Haziran 1922'de şöyle diyor: "...Bu Millet istiklalsiz yaşamamıştır, yaşayamaz, yaşamayacaktır."

O, toplumsal durumumuzu şöyle irdelemiştir: "Son birkaç yıl içinde kendimizi kurtarabilmişsek, anlayışımızı değiştirdiğimiz içindir. Artık bir daha duramayız, Ne olursa olsun ileriye doğru gitmeliyiz; geri dönemeyiz. İlerlemeye devam etmeliyiz; başka çıkar yolumuz yok."

Gerçekten tüm olasılıklar geri dönmek, durmak ve ilerlemekten ibarettir. Mustafa Kemal Paşa, 1924 yılında öğretmenlere diyordu ki: "...yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti, sizin muharebetinizin ve fedakarlığınızın derecesiyile orantılı bulunacaktır. Cumhuriyet, fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucular ister..."

O, 1924 yılında şöyle diyordu: "Bilirsiniz ki dünyada her kavmin, varlığı, kıymeti, hürriyet ve bağımsızlık hakkı, sahip olduğu ve yapacağı medeni eserlerle orantılıdır." O, bu cümlesiyle toplumsal bir olguyu açıklarken, ilgili tüm kavramları adeta matematiksel bir fonksiyonun terimleriymiş gibi, belirli bir sıra içinde değişmez bir bağıntıyla kavuşturmuştur.

O, şöyle diyordu: "Biz her görüş açısından medeni insan olmalıyız (1925)"

Mustafa Kemal Atatürk; "Yurtta barış, dünyada barış için çalışıyoruz. (1931)" özdeyişiyle, engin hümanizmasını bir kez daha açıklamakla kalmamış, barışı yersel bütün boyutlarıyla da irdelemiştir.

O; "Her an tarihe karşı, cihana karşı hareketimizin hesabını verebilecek bir vaziyette bulunmak lazımdır. (1930)" derken, sadece insanlığa karşı taşıdığı sürekli sorumluluk bilinciyle değil fakat aynı zamanda matematikçi ve gerçekçi bir düşünce yapısının tutarlılığı ve kanıtlama yeteneği ile de konuşmuştur.

O, 1930 yılında öğrencilerine şunu söylüyor: "Yolunda yürüten bir yolcunun yalnız ufkı görmesi kafi değildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lazımdır."

O, matematikçi ve gerçekçi düşünce yapısıyla, burada sanki bir ekstrapolasyondan söz etmiş gibidir. Nitekim O, daha 1930'ların başında, General Mc Arthur'la yaptığı görüşmede İkinci Dünya Savaşı'nın başlayacağı yılı, seyrini ve sonucunu sanki matematiksel bir isabetle önceden kestirebilmiştir.

Yine, O, 1933 yılında, geleceğin tarihsel gerçeğini şöyle müjdelemiştir: "Doğudan şimdi doğacak olan güneşe bakınız. Bugün, günün ağardığını nasıl görüyorsam, uzaktan, bütün Doğu milletlerinin de uyanışını öyle görüyorum. Bağımsızlık ve hürriyetine kavuşacak olan daha çok kardeş millet vardır. Onların yeniden doğuşları, şüphesiz ki ilerleme ve refaha yönelmiş olarak vuku bulacaktır."

Atatürk 1937 yılında şöyle diyordu: "...Vaktiyle kitapları karıştırdım. Hayat hakkında filozofların ne dediklerini anlamak istedim. Bir kısmı herşeyi kara görüyordu. 'Madem ki hiçbir ve sifıra varacağız, dünyadaki muvakkat ömür esnasında neşe ve saadete yer bulunamaz' diyordu... Başka kitaplar okudum, bunları daha akıllı adamlar yazmışlardı. Diyorlardı ki: 'Madem ki sonu nasılsa sıfırdır, bari yaşadığımız müddetçe şen ve neşeli olalım.' Ben kendi karakterim itibarıyla ikinci hayat görüşünü tercih ediyorum, fakat şu kayıtlar içinde: Bütün insanlığın varlığını kendi şahıslarında gören adamlar mutsuzdurlar. Besbelli ki o adam fert sıfatıyla mahvolacaktır. Herhangi bir şahsın yaşadıkça memnun ve mesut olması için lazım gelen şey, kendisi için değil, kendisinden sonra gelecekler için çalışmaktır...Bunun için insanlığın hepsini bir vücut ve bir milleti bunun bir organı saymak gerekir. Bir vücutun parmağının ucundaki acıdan diğer bütün organlar etkilenir... Dünyanın filan yerinde bir rahatsızlık varsa bana ne? dememeliyiz. Böyle bir rahatsızlık varsa tıpkı kendi aramızda olmuş gibi onunla alakadar olmalıyız. Hadise ne kadar uzak olursa olsun bu esastan şaşmamak lazımdır. İşte bu düşünüş, insanları, milletleri bencillikten kurtarır. Bencillik şahsi olsun, milli olsun daima fena sayılmalıdır... O halde konuştuklarımızdan şu neticeyi çıkaracağım: Tabii olarak kendimiz için bütün lazım gelen şeyleri düşüneceğiz ve gereğini yapacağız. Fakat bundan sonra bütün dünya ile alakadar olacağız..."

Atatürk'ün, bu düşüncelerini açıklarken sıfır kavramını kullanması dikkat çekicidir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün matematikçi ve gerçekçi özgün yapısı, olayların seyriyle bir kez daha kanıtlanmıştır. O, ilkin bir tarih saptamasında bulunduktan sonra, kişisel düşüncelerini sayısal sıralamayla ve olabildiğince, kesin, öz biçimde açıklar. O'nun düşüncelerinin tümü dikkate alındığında, her sözcük, tarihsel süreçteki gerçekleşme olgusunu adeta matematiksel bir isabetle kestiren bir matematik fonksiyonun değiştirilemez terimleri gibidir. Kuşkusuz O'nun gerçekleştirdiği çok yönlü ve kapsamlı toplumsal olgu, salt matematiksel bir işlem değildir ama ne var ki matematik kavramdan yoksun bir zihnin sistemleştirip, açıklık kazandırıp, çözümleyebileceği bir sorun da kesinlikle değildir. O'nun düşüncelerindeki yapısal tutarlılık ve bütünlükte, matematikle donatılmış akılcı ve gerçekçi mantığının etkisi çok önemlidir. O'nun aşağıda açıklanan ilginç bir cevabı bu gerçeği bir kez daha kanıtlamaktadır.

Mustafa Kemal Paşa, 1922 yılında bir Türk gazetecisinin; "Savaşı nasıl kazandınız?" sorusuna, gülümseyerek şu cevabı vermiştir: "Telgraf telleriyle" O, bu iki sözcükle, gerçekte neleri belirtmiştir?

Somut bir iletişim aracı olan telgraf telleri, soyut bir şeyi, düşüncüyü, belirli bir yere, belirli ama çağına göre en kısa olan bir zamanda iletmeye yarar. Bunu, iiettiği düşüncenin

değerinde hiçbir değişiklik yapmaksızın sağlar. Bu nedenle yukarıdaki cevabı, O'nun başarısını temelde, ülkenin gerçeklerini, gereksinimlerini ve olanaklarını tüm boyutlarıyla doğru ve tam olarak hesaplayabilmiş dinamik bir düşünce yapısının ürünü olduğunu belirtmektedir. Sonuç olarak, Kemalizm ya da Atatürkçülük denilen "Çağdaşlaşma modeli" kimi yazarların da belirttiği gibi insanlık sevgisi, akıl ve bilimin temel alındığı felsefi düşüncelerin ulusal egemenliğe dayandırılan bir sentezi olarak kabul edilebilir.

O, "Bizi gerilikten kurtaracak insanlarımızı düşünebilen insanlar yapmaktır." derken, "Düşünüyorum, o halde varım" diyen Descartes'ı temelde doğrulayaen bir düşünceyi de açıklamıştır denilebilir.

Mustafa Kemal Atatürk, bütün yaşamında sevgi dolu bir efsane kahramanı gibi akıllı ve yürekli davranarak, ülkesini ve ulusunu, tarihte ilk kez, emperyalizmin kanlı ellerinden ve -kendi deyimiyle- kirli ayaklarından kurtarıp, ulusal egemenliği gerçekleştirerek, yüz milyonlarca insanın yaşadığı tutsak ülkelere ve halklara sönmeyen, gerçek bir umut ışığı vermekle kalmadı, aynı zamanda kendini insan aklının özgürlüğüne, aydınlanmasına ve ulusunun egemenliğine, mutluluğuna adadı. İşte bu evrensel değerlere ancak sevgi, akıl ve bilimle ulaşılabileceğini kanıtlayan ve örgütleyen O'na ulusunun ve insanlığın haklı ve sürekli şükran duyguları, bu tarihsel olgudan kaynaklanıyor.

(Bilim ve Teknik Dergisininin 348. Sayısından alınmıştır.)

* * *

GÜRKAN AKTOLUĞ'UN DERLEDİKLERİ

ATATÜRK'TEN BASINA BAKIŞ

Matbuatın hayat-ı umumiyede, hayat-ı siyasiyede ve Cumhuriyetin tekâmülât ve terakkiyatında haiz olduğu yüksek vezai fi yâdetmek isterim. Matbuatın tam ve vâsi hürriyeti hüsnü istimal etmesi, ne derecede nazik bir vaziyet olduğunu da beyana lüzum görmem (bravo sesleri). Her türlü kuyud-u kanuniyeden evvel bir sahib-i kalemin ilme, ihtiyaca ve kendi telâkkiyat-ı siyasiyesine olduğu kadar vatandaşların hukukuna ve memleketin, her türlü telâkkiyat-ı hususiyenin fevkında olan, yüksek menafiine de dikkat ve hürmet etmek mecburiyet-i mânevîyesi, asıl bu mecburiyettir ki intizam-ı umumiyei temin edebilir (bravo sesleri); mahaza bu yolda zühul ve kusur olsa bile bu kusuru tashih edecek müessir ve vasıta; aslâ mazide zannolunduğu gibi hürriyet-i matbuatı takyideden rabıtalara değildir (bravo sesleri, alkışlar). Bilâkis hürriyet-i matbuattan mütevellit mahazirin vasıta-i izalesi, yine binnefs hürriyet-i matbuattır, kanaatindeyiz (şiddetli ve sürekli alkışlar).

(2. Meclis, "2. Dönem 1. Toplanma Yılına Açarken", I, 330, 1924)

"Gazeteler Kanununun ve Menafii Umumiyeinin hilâfına muamelâta şahit ve vakıf oldukları takdirde neşriyatı lâzımede bulunmalıdırlar."

(Eskişehirde Halkla Yapılan konuşma S. ve D. II, 51 1923)

ESKİ MASON DERGİLERİNDEN

Suha UMUR

Büyük Şark Dergisi, Sayı 18, Ocak, Şubat, Mart 1935

Masonluğun kapandığı 1935 yılında Localar ve Üstadı Muhteremler

İstanbul Vadisi

<u>Mahfel</u>	<u>Üstadı Muhterem</u>	<u>Yazışma adresi</u>
Akasya	Feridun Dirimtekin	Ankara'da Tayyare Cemiyeti Merkezi
Aydın	Ferit Üpi	Sultan Ahmet Parkı karşısı
Cumhuriyet Yıldızı	Dr. Sâni Yaver	Divanyolu No. 169
Etual Doryan	Alber Saltiyel	Beyoğlu, Sofyalı So., No. 7
Gençlik	Dr. Osman Şerafeddin	Cağaloğlu, Kapalıfırın
İnkilâp	Dr. Mim Kemal Öke	Bâb-ı Âli karşısı Nişantaşı, Emek apartmanı
İstanbul	Emil Kralovitz	Lokaldeki kutu
Muhabban-ı Hürriyet	Hüsameddin Ahmet	Avukat-Köprülü han, 51
Murad	Dr. Fahreddin Kerim Gökay	İstanbul Vilâyeti karşısı
Necat	Dr. İsmail Hurşit	Emlâk Bankası İstanbul, Lâleli, Fitnat s.
Özkardeş	Galip Hamdi	Şişli Halâskârgazi C., No. 222
Resne	Cemil İpekçi	Beyoğlu, İpek Sineması
Revey	Piyer Psalti	Beyoğlu, Asmalımescit, No. 74
Rönesans	Armand Mossé	Galatasaray Lisesi
Sebat	Cevdet Hamdi	İnhisarlar
Selâmet	Dr. Hüseyin Kenan Tunakan	Şişli, Fransız Hastanesi Müdürü
Vedat	Jak Eseyan	Galata, Karaköy Palas
Vefa	Mehmet Ali Haşmet Kırca	Nişantaşı, Şişli Terakkî Lisesi Müdürü
Tan Işığı	Baba Kurbangil	Nişantaşı, Bedreddin Apartmanı

Taşra Mahfellerimiz

<u>Mahfel</u>	<u>Üstadı Muhterem</u>	<u>Vadi</u>	<u>Yazışma Adresi</u>
Cumhuriyet	Ahmet Münir	Ankara	Bay Ali Rıza, Devlet Şûrası Mâliye Dairesi Reisi
Ege	Rafet Tok	İzmir	Bay Rafet Tok Vasıtasıyla
Ehram	Rafet Tok	İzmir	İzmir Erkek Muallim Mektebi Müdürü
Güneş	Dr. O Yunus	İzmir	Bay Dr. O Yunus Deri Hastalıkları Dispanseri
Homer	Emile Tissot	İzmir	Bay Emile Tissot, Aralık 3 Bornova - İzmir
Merih	Hasan Hilmi	İzmir	Bay Hasan Hilmi, Basma Han, Tekke S. No. 20
Satürn	?	İzmir	Bay Emile Tissot, Aralık s. 3 Bornova - İzmir
Zuhal	Sami Pangoğlu	İzmir	Bay Sami Pangoğlu, İzmir Gümrük Başmüdürü
Cenup Yıldızı	Cafer Gün	Gaziantep	Bay Dr. Saib Sâfi, Posta Kutusu 23, Gaziantep
Nar	Hulûsi	Bursa	Bay Avukat Hulûsi, Koza Hanı, Bursa
Nilüfer	Osman Nuri	Bursa	Bay Osman Nuri, Koza Hanı, Bursa
Işık	?	Samsun
Ülker	Kâmil Aksoy	Manisa	Bay Ferit Akçit, Manisa, Daimî Encümen Başkâtibi

Temas olmadan, bir mum başka bir mumu yakamaz; alevin mutlaka fitile değmesi gerekir. Bir Kardeş başka bir kardeşin ateşini yakabilir, ancak bunu uzaktan başaramaz, aklın akılla, kalbin kalble temas etmesi şarttır.

İSİMLERLE İLGİLİ İTİKATLAR (III)

Celil LAYIKTEZ

GÜÇ İSİMLERİ

Tanrı ve şeytan isimleri gibi bazı isimler, daha güçlüdür. Düğmeye basıp lambayı yakmak kadar basit bir şekilde, isminin doğru telâffuzu ile doğa üstü bir yaratığın gücü esir alınabilir. Bu uygulamanın kökeni Mısır rahiplerinin büyüleridir. İsimlerinin doğru telâffuz edilmesi ile tanrı ve ruhların yaşayanları öldürmeye, ölüleri de yeniden diriltmeye, hastaları iyileştirmeye veya düşmanları hasta etmeye ve tüm doğa güçlerine kumanda etmeye mecbur edilebileceklerine inanılırdı.

Mısırlıların "Ölümler Kitabı"nda Ölümlerin yaşadığı "Tuat" ülkesine erişmek için, ruhların sık ormanlardan geçmeleri gerekiyordu. Ormanın içinde yolu kaybetmek kolaydı, peygamber böceği yol gösterirdi. Tuat ülkesi yedi kısımdı, her kısmı bir Kapı korurdu; her Kapının bir bakıcısı, bir bekçisi ve bir habercisi vardı. Bazı papirüslere göre bu Kapıların sayısı 14, 15, hattâ 21 olabiliyordu. Bu Kapılardan geçebilmeleri için ölümlerin ruhlarının Kapıların ve onları bekleyenlerin isimlerini bilmeleri ve doğru telâffuz etmeleri gerekirdi.

Binbir Gece Masallarında Ali Baba'nın mağarasının kapısını açmak için "açıl Susam, açıl" büyümlü kelimelerini telâffuz etmek gerekiyor muydu?

"Apep'i Tahtından İndirme" Kitabında (1) bir tanrının isminin güç ismi olarak kullanılmasının tipik bir örneğini görüyoruz. Bu kitapta tanrı Tem dünyayı ve tüm canlıları nasıl yarattığını anlatır: *Bir zamanlar kendinden başka hiç bir şey ve hiç bir canlı yokmuş. Dünyayı yaratma arzusunu duymuş ve güç ismi olarak kendi adını söylemek üzere dudaklarına şekil vermiş; kendi adını telâffuz edince, anında, dünya ve tüm varlıklar yaratılmış.*

Sihir Papirüsünde (2) Oziris'in Krallığına varabilmek üzere ölünün ruhunun 7 hol ve sütunların arasından geçebilmesini mümkün kılabilmek için bilmesi gereken sihirli kelimeler şöyleydi:

(1) *Book of Overthrowing Apep, British Museum, No. 10188.*

(2) *Magycal Papyrus, British Museum, No. 100042*

Atir-Atisau, Atirkaha-Atisau, Smauimatemu-Atisau.
Smautanenmui-Atisau, Smauttekaui-Atisau.
Smauttekabaiu-Atisau, Smauttchakaratcha-Atisau.
Tauarhasakinahama, Sennfetta, Bathetet, Satitai.
Anrahakathasatitai, Haubairhuru (?), Haari.
Papaluka, Paparuka, Papalur.

Aynı papirüsteki bir büyüde şu cümleyi buluyoruz: "Milyonlarca sene zarfında seçilen benim, Tuat'dan çıktım, İsmimi kimse bilmez". Tanrının bu ismi o kadar güçlüydü ki, bir kişi elinde Güneşin Gözünün içine çizilmiş An-Her (1) şeklini elinde tutarak bu ismi dört kere tekrarlırsa, dünya göksel okyanusun içine batacak ve Güney, Kuzeyle yer değiştirecekti.

Birçok dua ve büyü güç kelimesi "Amin"le biter. Yahudi alfabesine göre Amin kelimesinin harflerinin toplamı Yehovah'ın harflerinin toplamı ile birdir ve 91'e eşittir. Yunan alfabesine göre bu kelimenin harflerinin toplamı 99'dur ve ilk Hristiyan el yazmalarının çoğunluğunda, duaların sonuna 99 rakamı yazılırdı.

Güç, isimlerinin belirli bir ritimle söylenmeleri büyücüyü cezbeye sokabilir. Doğunun mistik heceleri, mantralar, zikirler usulüne uygun söylenince, kişi günlük dünyasından koparak doğa üstü bir dünyaya erişebilir.

MASONLUKTA KAYIP KELİME

A. ÜSTAT DERECESİNDE

Süleyman Mâbedinin mimarı Üstat Hiram'ın trajik ölümü ile Kutsal Kelime kaybolur ve yerine bir muvakkat kelime ikame edilir.

B. ROYAL ARCH'DA

1. Yahudiler Babil esaretinden dönerek ikinci Mâbedin inşaatına başlamak üzere hazırlık yaparlar. Süleyman Mâbedinin yeniden inşa edileceğini haber alan üç Seyyah, bu kutsal işte görev almak için Mâbedin kapısına gelirler. Kendilerine temelin kazılacağı arazinin tesviye görevi verilir.

2. Temelin kazılacağı arazi düzeltilirken kazmanın boş ses veren bir taş çarpmasıyla Süleyman Mâbedinin Kutsalların Kutsalının saklı bulunduğu mahzenin kubbe kilit taşı tesadüfen bulunur. Mahzende, Tanrı'nın Hz. Musa'ya verdiği 10 Emrin kazılı olduğu kutsal taş levhaların içinde saklandığı Ahit Sandukası, bir rulo parşömen ve bir sunak bulunur. Sunağın yan cidarlarının üzerinde üç Büyük Üstadın (Hz. Süleyman, Sur Kralı Hiram ve Mimar Hiram) isimleri kabartma harflerle yazılmıştır. Sunağın üzerinde ise Tanrı'nın gizli adı, Üstat Hiram'ın trajik ölümüyle kaybolan Kutsal Kelime, altın harflerle yazılıdır. Kayıp Kelime bulunmuştur, ancak 4 harfli olan bu kelimenin telâffuzu caiz değildir.

(1) *Herhalde Ank Hacı. (CL)*

C. E.K.S.R.'nin 4 CÜ DERECEİNDE

4 cü derecede Aday Hakikatı ve Kaybolmuş Kelimeyi arar, kendisine "Ketûm Üstat" denir.

D. E.K.S.R.'nin 13 cü DERECEİ: ENOK'UN ROYAL ARCH'I (SÜLEYMAN'IN ROYAL ARCH'I)

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinin 13cü derecesi "*Enok'un Royal Arch'ı (bazen de Süleyman'ın Royal Arch'ı)*" olarak anılır. Bu derecenin efsanesi özetle şöyledir:

"Hz. Adem'den sonra 6.cı kuşağı oluşturan Enok'a rüyasında Tanrı, asıl ismini öğrenmek istiyorsa kendisini takip etmesini söyler. Böylece Enok bir dağın tepesinde parıldayan ışıklarla yazılı İsmi görür, İsmi telâffuzu kulağına fısıldanır ve tekrar edilmesi yasaklanır. Dağdan indiğinde Enok kendisini yeraltında, herbiri kemerli dokuz katın sonuncusunda bulur ve dağın tepesinde gördüğü İsmi, karşısında, altın bir üçgenin üzerinde yazılmış olarak tekrar görür. Enok, bu rüyadan aldığı ilhamla yerin altına, dokuz kat, kemerli mahzenler inşa eder, dokuzuncusunu da kayanın içine oyar. Bu dokuzuncu mahzeninde, Allahın Tarif Olunmaz İsmi bir altın üçgen plakanın üzerine kazır, akik taşından bir kübün üzerine yerleştirir.

"Enok gelecek olan Tufanla insanlığın tüm bilgi birikiminin yok olacağını düşündüğünden bu bilgileri biri tunçtan, diğeri de granitten iki sütunun üzerine kazır.

"Nuh Peygamber Tufandan sonra Tunç sütunu bulur ancak dokuz katlı mahzenin yerini tarif eden Granit sütunu bulamadığından Kutsal İsim kaybolur ve ancak yüz yıllar sonra Hz. Musa'ya vahiy yolu ile bildirilince tekrar bulunur.

"Süleyman Mâ.nin inşaatı esnasında Üstat Hiram öldürülünce, iki Kral, Hz. Süleyman ile Sur Kralı Hiram, başka bir yere bir mâbet inşa etmesi için Adoniram'ı görevlendirirler. Baş Mimar Adoniram ile yardımcıları Joabert ve Stolkin bu inşaatı yürütürlerken Enok'un dokuz katlı mahzenini ve Akik küple üzerinde yazılı levhayı bulurlar."

E. E.K.E.S.R.'NİN 15 Cİ DERECEİ

15° de Zorobabel, Babil Kralı Keyhüsrev'e giderek Mâbedin yeniden inşa iznini almayı ve bu konuda görevlendirilmeyi ister. Ancak, bunun karşılığında Keyhüsrev kendisinden Masonluğun sırrını, yani, Kelimeyi içeren Delta'yı getirip bu kelimenin nasıl okunacağını tarif etmesini ister. Bir taraftan tehdit, diğer taraftan çeşitli hediye vaadlerine rağmen Zorobabel bu isteği red eder ve Keyhüsrev'e daha önce verdiği Kral sözünü hatırlatır. Kral etkilenir ve karşılıksız olarak istenen izni verir.

İSMİN HARFLERİNE GÖRE FAL

Her harfin rakamsal bir değeri vardır ve bu rakamların toplamı çok şey ifade edebilir. Toplam rakam iki haneli çıkarsa, bunlar da tekrar toplanarak 1 den 9 a

kadar bir sonuç alınır. Bu arada, değişik fal yöntemlerinde sesli ve sessiz harfleri ayrı ayrı toplayarak yorumlamak da mümkündür. Çıkan toplam rakamın sembolizmasına göre fala bakılır.

Harflerin değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

1	2	3	4	5	6	7	8
A	B	C	D	E	U	O	F
I	K	G	M	H	V	Z	P
Q	R	L	T	N	W		
J		S			X		
Y							

Toplam rakamın anlamı da şöyledir:

- 1: Agresif kişilik, kuvvet, zafer, iktidar, hırs.
- 2: Suskun, yardımcı, sempatik, aşırı hassas, depresyona açık, güvensiz kişilik. İtaat, şefkat, tevazu.
- 3: Şans, hayatiyet; işte, aşkta başarı, konuşkan, fiyakacı, istidatlı esprili, neşeli kişilik.
- 4: Sonuçsuz çaba, istidat eksikliği, mağlubiyet, muhafazakârlık, aşırı tedbirli ve konvansiyonel kişilik..
- 5: Zekâ, enerji, iyimserlik, sorumsuzluk, çok taraflı, empülsif, güvenilmez kişilik..
- 6: Denge, barışseverlik, dedikoducu, heyecansız, iyi kalpli, dar fikirli kişilik.
- 7: Felsefe ve araştırma sevgisi, yalnızlık, tefekkür, para ile ilgisiz, vakur, alaycı kişilik.
- 8: Günlük yaşamın içine şevkle dalma, iş, politika, sert ve egoist, isyankâr kişilik.
- 9: Üstün görev anlayışı, ulvî başarı, güzellik aşkı, her türlü çirkinlikten nefret, öngörü.

Kişinin ismini değiştirmesi ile kaderini de etki altına alacağına inanılırdı. Bu inancın en güzel örneği nümerolojistlerin Napolyon için yaptıkları hesaplarıdır. Korsika kökenli İmparatorun ismi Napoleon Buonaparte iken, harflerin toplamı:

$$N A P O L E O N = 5 + 1 + 8 + 7 + 3 + 5 + 7 + 5 = 41 = 5$$

$$B U O N A P A R T E = 2 + 6 + 7 + 5 + 1 + 8 + 1 + 2 + 4 + 5 = 41 = 5$$

$$N A P O L E O N B U O N A P A R T E = 5 + 5 = 10 = 1 = \text{zafer, iktidar...}$$

Oysa, İmparator sonradan ismini Fransızcaştırmak üzere "U" harfini atıp N A P O L E O N B O N A P A R T E yapınca, yeni toplam "4" e geliyor. 4 = sonuçsuz çaba, mağlubiyet...

Sonuç olarak, nümerolojistlere göre ismini değiştirmekle Napolyon kaderini de birlikte değiştirmiş oldu.

SOFRA LOCASI

(II)

Tanju KORAY

Sofra düzeni

Operatif devirde toplu yemeğin özelliği yok: okul, kışla usûlü yeniyor, sonra da gidip erkenden yatılıyordu. Spekülatif Masonluğun başlangıcında, Loca ve Sofra birdir. Herşey sofrada cereyan ediyor. 18. yüzyılın özellikle ilk yarısına ait yayınlarda bu konuda epeyce bilgi var (6). Sofra düzeni Fransa'da ortaya çıkıyor, buradan İngiltereye geliyor.

Masalar at nalı ya da U biçiminde, mekâna göre, herkesin masanın dışında oturabileceği gibi yerleştiriliyor. Üstadı Muhterem Doğuda ortada oturuyor. Sağında masa duasını yapacak olan papaz (7) ya da bir başkası var. Nazırlar nalin birer ucunda Batıdalar. Üstatlar güneydeler; varsa, konukları yanlarına alıyorlar. Çırakların yeri Kuzey. Kalfalar geriye kalan yerlere oturuyorlar.

Herşey masanın üzerine üç sıra olarak dizilir. İlk sıraya tabaklar, ikincisine şişeler ve bardaklar, üçüncüsüne yemekler ve mumlar konuyor.

Sofranın, askerî topçu sınıfının Masonluğa soktuğu söylenen ayrı bir terminolojisi var:

Masa.....	Atelye	Mum makası	Pense
Masa örtüsü.....	Kılıf	Et	Levazımat
Peçete.....	Bayrak	Ekmek	Ham Taş
Tabak	Tabla	Şarap	Takviyeli Barut
Yiyecek.....	Kundak	Su	Hafif-Boş Barut
Kaşık.....	Mala	Bira	Sarı Barut
Bıçak.....	Kılıç	Likör	Ateşleme Barut
Çatal.....	Kazma	Tuz	Kum
Şişe, surahi.....	Namlu	Biber	Toz, Sarı Kum
Bardak, kupa.....	Top-Batarya	Hardal	Boya
Lamba	Yıldız	İçmek	Ateş Etmek
Sandalye	Mevzi	Yemek	Kundaklamak

Sofra ritüeli de aşağı yukarı şöyle:

(6) "The Early French Exposures, Q.C., London, 1971: s. 444-47, *Le Maçon Demasqué* (1751); s. 196-97, *Le Parfait Maçon* (1744); s.64-66, *Le Secret des Francs-Maçons* (1742); s. 366-72, *La Désolation des Entrepreneurs Modernes* (1747).

(7) İngiliz Chaplain, Amerikalı Marshal.

Üstadı Muhterem, kadeh kaldırmaya karar verdikten sonra, çekici ile bir ke-re vuruyor. nazırlar tekrar ediyor. Hizmet eden kardeşler, at nalının içinden çıkıp batıya gidiyorlar. İşleri bitince yerlerine dönüyorlar. Her kadeh kaldırıŷta bunu yapıyorlar. Bu sırada herkes yemeyi bırakıyor. Tören Üstadı, çoğunlukla, at nalının içinde, Üstadı Muhteremin karşısında oturuyor, onun talimatlarını alıyor ve uyguluyor. Bazı belgelerde iki Nazırın arasında küçük bir masada oturduğu ya-zılı.

Üstadı muhterem ayağa kalkarak:

Üs. Muh. Birinci ve İkinci Nazır Kardeşlerim! Çalışmamızın gerektiği gibi korunduğundan emin olunuz.

(İki Nazır Sütunlarına göz gezdirerek onların Mason olduklarına kanaat getirdikten sonra)

II. Nazır: I. Nazır Kardeşim, Benim Sütunum öyledir.

I. Nazır: Üstadı Muhterem! II. Nazır Kardeşim ve ben, her iki Sütunda bulu-nanların Mason olduklarına kaniyiz.

Üs. Muh. Doğudakiler de öyledir. Gözcü Kardeşim, görevinizi yapınız.

(Gözcü kapıyı kilitleyip anahtarı alıyor. Artık kimse girip çıkmıyor.)

II. Nazır: I. Nazır Kardeşim! Çalışmamız korunmaktadır.

I. Nazır: Üstadı Muhterem! Çalışmamız korunmaktadır.

Üs. Muh. Kardeşlerim! Bir süre askıya aldığımız çalışmamız gene eski gücü-nü kazanmıştır.

Üs. Muh. Birinci ve II. Nazır Kardeşlerim! Her iki Sütundaki Kardeşleri için silahlarını doldurmaya ve hizaya koymaya çağırınız.

(Nazırlar ilan ediyorlar)

Üs. Muh. Kardeşlerim! Doldurun hizaya koyun.

(Üstadı Muhterem söylemeden kimse içkiye uzanmıyor. Herkes bardağını içeceği kadar dolduruyor. İçki içmeye zorlama yok, isteyen su içebiliyor. Bardak-lar doldurulduktan sonra, bir hizada olmalarına dikkat edilerek tabakların arka-sına konuyor.)

II Nazır: I. Nazır Kardeşim! Güney Sütununda toplar dolduruldu, hizaya konu-du.

I. Nazır: Üstadı Muhterem! Her iki Sütunda toplar dolduruldu, hizaya konu-du.

Üs. Muh. Doğu da öyledir. Ayağa kalkın ve hazır olun.

(Herkes peçetesini sağ kolunun üzerine koyarak ayağa kalkıyor. Bazı yerlerde yüksek dereceli olanlar sağ omuzlarına koyuyorlar. Masa at nalı düzeninde ise, masanın iç tarafından oturanlar ayağa kalkmıyorlar.)

Üs. Muh. I. ve II. Nazır Kardeşlerim! İlk defa Devlet Başkanının şerefine kadehimi kaldırıyorum. Buna ayrıca ülkemizin şeref ve haysiyetinin daima yüce kalması, barış ve refahının devamı dileğimizi de ekliyoruz. Bu bizim için pek önemli ve değerlidir. Onun için hepinizi büyük bir coşkuyla katılmağa çağırıyorum.

I. Nazır: Kuzey Sütunundaki Kardeşlerim! Üstadı Muhterem Devlet Başkanımızın şerefine kadehini kaldırıyor. Buna ayrıca... ekliyoruz.

II. Nazır: Güney Sütunundaki Kardeşlerim! Üstadı Muhterem...

Üs. Muh. Kardeşlerim! Dikkat!

Kaynaklar arasında ufak tefek değişiklikler olmasına rağmen temelde aynı olan şerefe kadeh kaldırma şöyle yapılıyor:

1. Sağ el silaha! (el bardağa gidiyor)
2. Selam dur! (bardak göğüs hizasına kaldırılıyor)
3. Nişan al! (bardak dudak hizasına getiriliyor)
4. Ateş!
5. Ateş!
6. Ateş! (üç defada içilip bitiriliyor)
7. Silahlar ileri!

Bardak önce sol, sonra sağ göğüse getiriliyor, sonra yüzün hizasına kadar kaldırılıyor. Bu üç kere tekrarlanıyor ve bardak sonra üç hareketle masanın üzerine sertçe bırakılıyor. Birinci harekette biraz sola, ikincisinde biraz sağa, üçüncüsünde tam ortaya konuyor. Sonra üç kere üçlü alkış yapılıyor ve üç kere Vivat deniyor (8).

Bazen bir kere kadeh kaldırılmaya başlanınca sonuna kadar devam ediliyor. Böylece servis aksamıyor, kalkıp oturma, gidip gelme olmuyor. Bazen de aralıklı yapılıyor. O zaman her defasında ayağa kalkılıyor, Tören Üstadı Batıya gidiyor, bitince yerine dönüyor.

(Devam edecek)

(8) Bazı kaynaklarda Vivat (latince yaşa) yerine, aynı anlamda Huzza (İbranice Uzza, kuvvet, güç) geçiyor.

BASINDAN SEÇMELER

TUĞRUL TÜRKŞ DE MASON OLDU MU ?

SERPİL YILMAZ,

EKONOMI KULISI, YENİ YÜZYIL, 12 Aralık 1996

1960'larda bir siyasi "Mason oldu" denseydi, yer yerinden oynardı. Nitekim 1965'te böyle bir durum olmuş ve yer yerinden oynamıştı. O dönem Süleyman Demirel'in "Yükseliş Locası'na üyedir" kağıdını eline alarak, AP içindeki parti kavgasına malzeme yapan siyasi hasmı Saadettin Bilgiç'in açıklamaları Türkiye'nin gündemine "bomba" gibi düşmüştü. Bunun ertesinde Demirel "Büyük Loca'ya üye olmadığına dair" bir belge ile kamuoyu önüne çıkmış ve mason olmadığını açıklamıştı.

Bu olay Türkiye'de masonlar arasında geniş tartışmalara yol açmış ve "kardeşleri" ikiye ayırmıştı. O tarihten bu yana "111" olarak anılan ve dünyada da Fransız Locası'na bağlı olan Tepebaşı Grubu ile İngiliz Locası'na bağlı olan "Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar" iki ayrı örgüt olarak yaşamlarını sürdürüyorlar. Türkiye'de masonlar arasında ayrılığı dinamitleyen, Süleyman Demirel'in adının açıklanmasıysa da, iki grup arasında bazı felsefi hatta ilkesel görüş farklılıkları da yok değildi. Bunların başında üyelik kabulü sırasında sorulan sorular geliyor. Örneğin "Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar" üye sınavında "Allah'a inanıyor musunuz" sorusuna "Evet" yanıtını almadan üyeliği onaylamazken, "111" bu soruyu sormuyor. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası "Büyük Üstadı" Tunç Timurkan, bu konuyu şöyle anlatmış: "Toplantılarda politika ve din tartışılmaz. Her dine hürmet edilir. Yalnızca inançlı kişiler üyeliğe kabul edilir. Masonlukta dinle ilgili üç temel görüş vardır. Birincisi, Tanrı'nın yüceliğine imandır. İkincisi, insanlığın kardeşliğine, üçüncüsü ise ruhun ölümsüzlüğüne inanmaktır. Her din ve imandan kişi mason olabilir." 111'lerle farklılıkları bu savlarda saklı.

Tuğrul Türkeş'in 15 Temmuz'da Ankara'da masonluğa kabul edildiğini duyduğunda, bu ayrılıklardan bu kadar haberdar değildim. Bilgilerim; "üyelerinin titizlikle" seçildiği, titizlenen konunun da tüm masonlara "kardeşim" diyebilecekleri vasıflarda olunulması zorunluluğu ile sınırlı sayılabılırdi. Ne var ki, MHP gibi henüz kamu vicdanında "katliamlardan" aklanmış bir partinin genel başkan yardımcısının, bu iddialarda bir gruba üyeliğini önce "Masonlar" açısından sorguladım. Soruşturmamı derinleştirip, Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar'a ulaştığımda aldığım yanıt: "Böyle biri bizim yanımızdan bile geçemez" oldu. 111'lerle en azından felsefi ve ilkesel boyutta bu üyeliği tartışma olanağı bulamadım. Çünkü henüz kendilerinden herhangi bir yanıt gelmedi. İddiaya göre, zaten Türkeş de bu grubun üyesiydi.

"Bıyaksız ülkücüler" imajının son temsilcisi veliaht Tuğrul Türkeş, artık "hatırlı dostlar" arasında...

RP ile önce ortak, sonra karşıt olan MHP'nin geldiği yer açısından bu üyelik dikkat çekici. MHP; "millet" kavramı üzerine geliştirdiği ideolojinin karşısında bulunduğu "ümmet" takımının partisi RP ile bu uzlaşmazlığı derinleştiriyor. Özellikle Anadolu'da hem "müslüman", hem de "milliyetçi" halkın oy tabanına çekilmesi, bu iki parti arasındaki çekişmeyi daha da vahim boyutlara getiriyor. BBP de işte bu çelişkiden ortaya çıkmış bir karışım gibi duruyor. MHP'nin siyasi çizgisi bu düzlemde tartışılırken, veliahtın "dincilerin saldırdığı" masonlara üye olmasını artık tabanı değerlendirecek. Masonlara gelince, kendileri bu görüşüğüm birkaç "üstad"; "Eğer Türkeş'i de üstün özelliklerinden dolayı masonluğa tavsiye edenler olduysa, bu titizlikle araştırılmıştır" dediler. Bu arada Tepebaşı Grubu'nun, diğerlerinden farkının kadın üye aldığını belirtmekte yarar var.

Masonların Dünyasında Bir Gezinti

YURT İÇİNDEN HABERLER

FRANSA'DAN ZİYARET:

2 no.lu Kültür Muh. L. ile Fransa Büyük Locasının (GLNF) Alpes-Méditerranée Bölgesinden 774 no. lu Charité et Miséricorde L. 1 Kasım 1996 günü, A Mâbedimizde müşterek bir toplantı tertip ederek özel Kardeşlik beratlarını teati ettiler.

Fransa'dan gelen 26 K.in arasında Bölge Büyük Üstadı Pek Muh. Meroli K. de dahil olmak üzere 9 Büyük Görevli vardı. Türkiye Bü. L. dan da Büyük Üstat En. Muh. Tunç Timurkan K., Bü. Üs. Yar. P. Muh. Celil Layiktez K., Bü. Sek. P. Muh. Önder Öztürel., Bü. Ha. P. Muh. Ahmet Erman K. ve Bü. Haz. Em. P. Muh. M.O. Demir K. törene katıldılar. Fransızların Bölge Büyük Üstat Yardımcıları P. Muh. Tanzer Ercan K.in kafilede bulunması bizleri sevindirdi. Üs. Muh. Jean Arin K. de Türkiye kökenli idi.

Üs. Muh.lerin birbirlerine verdikleri beratların üzerinde, iki dilde, aşağıdaki metn yereldi:

"Sadece Gerçek Masonların bildiği,

"İyi korunan ve aydınlık bir yerde,

"Üs. Muh. Jean ARIN K.tarafından temsil edilen, Grande Loge Provinciale Alpes-Méditerranée'ye bağlı, Grande Loge Nationale Française, Beauileu -sur-Mer vadisinden, 774 no.lu Charité et Miséricorde Muh. L. ile, Üs. Muh. Gördel

ÇELİKÖZ K. tarafından temsil edilen, Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'na bağlı, İstanbul vadisinden 2 no.lu Kültür Muh. L. resmen ve törenle kardeşliklerini ilân ve tescil etmişlerdir.

"Aşağıda imzaları olan bizler, gerçek Nur'un 5996. yılı, 11. ayının, 1. günü, işbu beratı hazırladık ve mühürlerimizle resmileştirdik" diyerek Kardeşlik beratını karşılıklı teati ettiler ve iki Muh. L. nın K.liğini tescil ettiler.

Karşılıklı konuşmalar ve hatıra plaketteğinin verilmesinden sonra, Böl. Bü. Üs. P. Muh. Meroli K."Bu törenin, sadece ziyaret içeren, unutulabilecek bir seremoni olmadığını, bu törenin arkasında tekriben 1 yıl öncesinden başlayan hazırlıkları ve iki Türk.in büyük katkılarının olduğunu ve yüzlerinin hep bize dönük olacağını" belirtti.

Bu günü hatırlamamız için getirdiği hatırayı takdim ederken de;

"Bunun tek parçadan müteşekkil özel bir tablo olduğunu, tablonun ortasında E.U.M.nın sembolü, bunun solunda Chartes Katedralinin ve yanında 2 masonun, sağ tarafta da Sultanahmet Camiinin (Not: Tablodaki Resim Ayasofyadır) ve yanında iki masonun bulunduğunu ve bu akşamki çalışma-

mızı sembolize ettiğini, ve iki tabloyu Türkiye Büyük Locası'na armağan etmekle onur duyduğunu" ifade etti.

Kuruçeşme'de Mavi Yeşil Lokantasında, hemşirelerle birlikte tertip edilen toplu akşam yemeği geceyi noktalandı.

* * *

KÖYCEĞİZ KAYMAKAMLIĞI İLKOKULU TÖRENLE AÇILDI

Almanya Türkay Muh. L.sı ve Marmaris Muh. L.'sına mensup kardeşlerimiz tarafından 1.369.451 TL harcanarak restore edilen Köyceğiz Kavakarası İlkokulu 10. Ekim 1996 günü Yedinci Cumhurbaşkanımız Sayın Kenan EVREN, Ön. Bü. Üs. Can ARPAÇ, Muğla Vali Yardımcısı, Köyceğiz Kaymakamı ve çok sayıda davetlinin katıldığı bir törenle açılmıştır.

Yerel TV muhabirleri ile Yeni Asır gazetesinin de izlediği törende Ön. Bü. Üs. Can ARPAÇ aşağıda yer alan konuşmayı yapmıştır:

*Yedinci Cumhurbaşkanımız Sayın Kenan EVREN,
Değerli Kamu Görevlileri, Sevgili Yurttaşlarımı, Kardeşlerim ve Umutlarımızın
Kaynağı Olan Çocuklarımız.*

Laik Cumhuriyetimizin kurucusu Yüce Atatürk'ümüzün milletimize emanet ettiği, bizler için en değerli yer olan vatanımıza; bugün Türk masonları olarak küçük bir katkıda daha bulunmanın mutluluğu içerisindeyiz. Çünkü, Marmaris'te Metin CANGÖR Kardeşimizin öncülüğünde el ele veren kardeş ve hemşirelerimiz Kavakarası İlkokulu'nu çatıdan temele yenileyerek, çocuklarımızın daha rahat ve daha sağlıklı olarak çalışabilecekleri bir yer haline getirmişlerdir.

Öncelikle bu yararlı işin tamamlanmasında emeği geçen ve katkısı olanları, hepimizin adına sevgi ve şükranla kucaklıyorum. Bu mutlu beraberliğimizde beni iki üç dakika dinlemek sabrını göstereceğinizi umarak, yaşadığımız anı Masonluğun ışığında dile getirmeye çalışacağım.

Masonluğu en kısa deyişle üyelerine daha iyi insan olmayı öğretmeye çalışan bir okuldur diye tarif edebilirim. Bu okulun diğer okullardan farkı, bitirilmesine ömrümüzün yetişmeyeceğidir. Çünkü, bütün kusurlarımızdan, hırslarımızdan kurtulup tam ve mükemmel bir insan olmak bence mümkün değildir.

Bütün insanları barış içinde, kardeşçe, sevgiyle kucaklamak; başkalarının hakkını enaz kendi hakkımız kadar gözetmek ve onlara karşılık beklemeden yardım etmek kolay değildir.

Bütün insanların özgürlüğüne, inançlarına ve düşüncelerine saygılı olmak; her türlü taassubun, zorbalığın, kaba kuvvetin karşısında durmak kolay değildir. Ama bütün bu zorluklara karşı; aklın, bilimin ve gerçeğin ışığında, insan sevgisinden aldığımız güçle el ele verebilirsek; bizden sonraki kuşaklara daha aydınlık, daha kardeşçe ve insanca yaşanan bir dünya bırakabiliriz.

Bu yolda atılacak ilk adımlar ise hiç kuşkusuz laik bir eğitimden ve okullardan geçer. İşte, Masonluğa gönül verenlerin de, şu anda küçük bir örneğini gördüğümüz gibi toplum yararına katkılarında eğitime ve okullara öncelik vermelerinin nedeni budur. Bu vesile ile Ulu Yaradan'dan dilerim ki; Ülkemiz ve insanlık yararına katkılarımızı aksatmadan sürdürebilmemiz ve daha iyi bir insan olmak yolundaki çabalarımızı başarıyla devam ettirebilmemiz için gereken aklı, gücü ve imkanları bizlerden esirgemesin. Büyükle rin büyüğü Ata'mun ilkeleri doğrultusunda yetişecek olan çocuklarımız, Türkiye Cumhuriyetimizi sonsuza kadar başarıdan başarıya götürsün.

Son söz olarak, genel başkanımız Büyük Üstat Tunç TIMURKAN Kardeşimizin verdiği yetkiye dayanarak yaptığım bu konuşmayı sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum. Hür ve Kabul Edilmiş Türk Masonlarının Önceki Büyük Üstadı sıfatıyla; Büyük Üstadımız, şahsım ve bütün kardeşlerimiz adına, bu mutlu günümüzü şerefliendiren yedinci Cumhurbaşkanımız Sayın Kenan EVREN başta olmak üzere bütün hazır bulunanlara gönül dolusu sevgiler ve şükranlar sunarım.

Çukurova bölgesinde çalışmalarını sürdüren GÜNEY YILDIZI Muh. L.sı Merkez Bina İnşaatımızla ilgili kampanyaya önemli bir katkıyla katılmışlardır. M.ik dayanışmanın en güzel örneklerinden birini veren Güney Yıldızı Muh. L.'sına teşekkür ediyoruz.

INTERNET

Tesviye Dergimizin 24. Sayısında kuruluş haberini verdiğimiz Internet komisyonunun çalışmalarını tamamlaması sonucu 16 Aralık 1996 günü itibarı ile INTERNET ortamında yayını-
mız başlamıştır. Yayının gerçekleşmesi için özveri ile çalışan Ahmet ÖRS ve

Komisyon üyesi Kardeşlerimize teşekkür ederiz. Internet adresimiz:
<http://www.mason.org.tr>

ALBERTA BÜYÜK LOCASI Büyük Üstadı Basile Costouros K. ve beraberinde bir grup Kardeş Türkiye'yi ziyaret ettiler. 17.10.1996 günü Stella Oceanis gemisi ile Kuşadasına gelen Kanada'lı K.ler Bü. Muhk. P. Muh. Ömer Harmancıgil K. ile Halis Püskülcü ve Necdet Alpaslan K.ler tarafından karşılandılar.

Ester Kaya hemşirenin rehberliğinde Meryem Ana ve Efes'i ziyaret eden K.ler aynı gün yolcu edildiler.

BEYAZ ELDİVEN DERNEĞİ'nin Bursiyerlere katkı için düzenlediği KERMES 11. Kasım 1996 günü Pera Palas Oteli salonlarında başarı ile gerçekleştirilmiştir.

YURT DIŐINDAN HABERLER

BÜYÜK SEKRETERLER TOPLANTISI, *Londra, 12 Ekim 1996*

KATILANLAR

Almanya: H. Werth K.

Avusturya: D. Scheitz K.

Belçika: P. Cosyns K.

Danimarka: J. Lasen K.

Finlandiya: I. Runokangas K.

Fransa: Yves Trestournel &
Nat Granstein K.ler.

Hollanda: C. Hagen K.

İngiltere: M. Higham & J. Hamill K.ler.

İskoçya: M. McGibbon K.

İsviçre: S. Leuzinger &
J. Dousset K.ler.

Lüksemburg: P. Guisen K.

Macaristan: J. Botkos K.

Norveç: P. Wold K.

Portekiz: J. Moreira K.

Türkiye: Celil Layiktez K.

Mazeretler:

İrlanda (M. Walker K. - ameliyat nedeniyle)

İzlanda (A.V. Magnusson K. -
Volkan patlaması nedeniyle)

İsveç: Bü. Sek. istifa etti, yeni seçilen ise henüz çok meşgul)

Çek Cumhuriyeti: (Evzen Tumovsky - İdarî nedenlerle)

Mazeretsiz gelmeyen: İsrail

Toplantıda takdim edilen Ülke Büyük Locaları rapor özetlerini gelecek sayımızda yayınlayacağız.

ELMAK

PROJE, ETÜD, MÜŞAVİRLİK A.Ş.

ISITMA - HAVALANDIRMA - KLİMA - DOĞAL GAZ

BASINÇLI HAVA - YANGIN - SIHHİ TESİSAT

PROJELENDİRME, KONTROLLUK VE TAAHHÜT

KONULARINDA

21 YILDIR HİZMET VERMEKTEDİR.

BARBAROS BULVARI, DARPHANE DURAĞI NO: 18/1 BEŐİKTAŐ/İSTANBUL

TEL.: (0 212) 275 13 65 / 66

FAX: (0 212) 274 80 18

SYNOPSIS

Tesviye No. 26, December 1996

Front Page: Atatürk's House, later museum, at Bursa.

P. 2: From the Editor: The main subject of this issue is the ceremonies, panels, expositions, concerts and conferences in commemoration of Atatürk's death on the 10 November 1996.

P. 3: Text Of the Grand Master's speech at the reception of TÜGİAD (Association of Young Turkish Businessmen).

P.6: Commemoration ceremonies at Ankara, İstanbul and İzmir.

P. 11: Atatürk's scientific thinking, his essay on geometry.

P. 23: From old Masonic Magazines.

P. 25: Superstititions about names, third part.

P. 29: The Table Lodge, continuation.

P. 32: Newspaper article on a right wing politician who has been initiated at an irregular lodge, connected with the Grand Orient of France.

P. 33: Twinnig ceremony of Charité et Miséricorde Lodge, No. 774, attached to the GLNF, with Lodge Kültür, No. 2, in İstanbul.

P. 34: School built by Freemasons in Marmaris, opened by the past President Of the Republic, General Kenan Evren.

P. 35: Speech by the Past Grand Master, the M.W. Bro. Can Arpaç, for the same occasion.

P. 36: We are on the Internet: <http://www.mason.org.tr>

P.37: List of participants to the Grand Secretaries Meeting in London, on the 12th. October 1996.

BÜYÜK LOCA KİTAPLIĞI'NA YENİ GELEN KİTAPLAR:

Die Alten Pflichten der Freien und Angenommenen

Maurer. London 1738

James ANDERSON

Ansiklopedi ya da Bilimler, Sanatlar ve
Zanaatlar Açıklamalı Sözlüğü

DIDEROT / D'ALEMBERT

Gerçek ve Yaşam.

Gülhan SLEM

Geheimbund und Utopie.

Manfred AGETHEN

Die Ritualreformen von I. A. Feßler 1796-1802

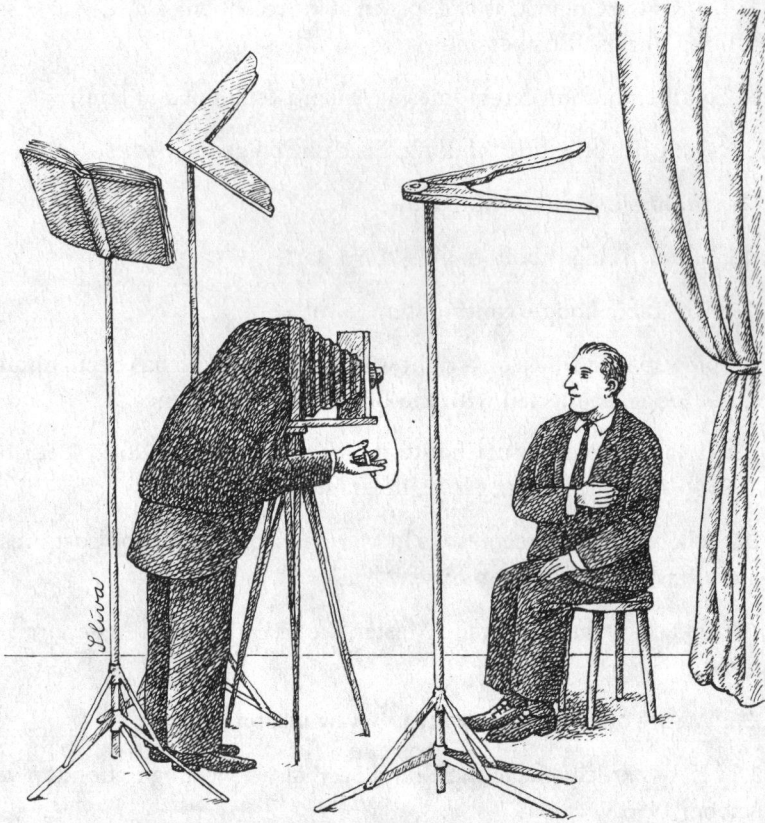
Thomas RICHERT

"İnsanı tanıma sanatı"

Ben Kimim Siz Kimsiniz?

Hanri BENAUS

JİRİ SLİVA

ÜÇ BÜYÜK NUR

Çarpıcı

bir

gülüştür

ardındaki

sır

Opalescence

% 20 su içerdiğinden mine prizmaları arasındaki sıvı dengesini korur.
Türkiye'de de klinik araştırma ve pratik uygulamalarda başarısı onaylanmıştır.

FDA onaylıdır.

ORSEK* danışma telefonları:

Adana	(0.322) 453 93 32
Ankara	(0.312) 439 42 41
Antalya	(0.242) 242 05 84
Bursa	(0.224) 221 09 21
Denizli	(0.258) 262 00 84
İzmir	(0.232) 369 79 86
Mersin	(0.324) 326 70 97

Önce

7 gün sonra

ORLU
Diş Ticaret Ltd.

Libade Cad. Soyak Sitesi 1 Blok D:007
81190 ÇAMLIÇA İSTANBUL TÜRKİYE
Siparişleriniz için Tel : (0.216) 317 26 63
Fax : (0.216) 324 89 27

*ORLU Sağlıkta En Kaliteli

